

Norsk kulturindeks 2016

BÅRD KLEPPE OG GUNN KRISTIN AASEN LEIKVOLL

TF-notat nr. 48/2016

Tittel: Norsk kulturindeks 2016
TF-notat nr.: 48/2016
Forfatter(e): Bård Kleppe og Gunn Kristin Aasen Leikvoll
Dato: 31.10.16
ISBN: 978-82-7401-984-3
ISSN: 1891-053X
Pris: 130,- (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Framsidedfoto: Røros. Foto: Gunn Kristin Aasen Leikvoll.
Prosjekt: Norsk kulturindeks 2015
Prosjektnr.: 20160930
Prosjektleder: Bård Kleppe
Oppdragsgiver(e): Telemarksforsking

Spørsmål om dette notatet kan rettes til:

Telemarksforsking
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf.: +47 35 06 15 00
Epost: kleppe@tmforsk.no
www.telemarksforsking.no

Norsk kulturindeks er en årlig oversikt over kulturnivået i norske kommuner. Rapporten utarbeides av Telemarksforsking med finansiering fra interne midler.

Telemarksforsking er et selvstendig, regionalt forankret forskningsinstitutt med kunder og prosjekter over hele Norge. Instituttet har ca. 30 forskere fordelt på fem fagfelt som jobber på oppdrag for Norges Forskningsråd, departementer, direktorater, fylker, kommuner, regionråd, bedrifter og organisasjoner over hele landet.

Telemarksforsking har sammen med Høgskolen i Sørøst-Norge i en årrekke vært et sentralt miljø for kulturpolitisk forskning. Instituttet har i dag seks forskere som jobber med kulturpolitisk forskning på heltid, samt to seniorforskere i bistillinger med lang internasjonal erfaring på området. Sammen med HSN arrangerer Telemarksforsking blant annet den årlige konferansen Kulturrikets tilstand.

Prosjektleder for Norsk kulturindeks er forsker Bård Kleppe. Henvendelser kan rettes til ham på telefon 911 97 543 eller epost kleppe@tmforsk.no.

Forord

For sjette året på rad presenterer Telemarksforskning Norsk kulturindeks. Norsk kulturindeks er en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner, regioner og fylker. Indeksen er basert på registerdata fra offentlige etater, interesseorganisasjoner og foreninger. I denne rapporten presenterer vi rangeringer og hovedresultat for kommuner, regioner og fylker basert på 2015-tall. I 2016 fikk Telemarksforskning midler fra Norges Forskningsråd, via Oslofjordfondet, til å gå sammen med 10 kommuner og fylkeskommuner for å undersøke hvilke strukturelle og kulturelle faktorer som har betydning for kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner. Denne kunnskapen brukes til å utvikle en forklaringsmodell for hva som kjennetegner gode kulturkommuner. Denne omtales i et eget kapittel i denne rapporten. Vi presenterer også forventningstall basert på modellen for de største kommunene i landet i utvalgte kategorier.

Norsk kulturindeks er utarbeidet av Telemarksforskning ved Bård Kleppe og Gunn Kristin Aasen Leikvoll.

Vi takker alle som har vært behjelpelige med å sende oss data.

Bø, 27. oktober 2016

Bård Kleppe

Prosjektleder

Innhold

Forord	3
Innledning	6
Kjennetegn ved gode kulturkommuner.....	8
Total plassering.....	14
Kategori 1: Kunstnere	17
Kategori 2: Kulturarbeidere.....	20
Kategori 3: Museum.....	22
Kategori 4: Konserter	24
Kategori 5: Kino.....	26
Kategori 6: Bibliotek	29
Kategori 7: Scenekunst	32
Kategori 8: Kultur for barn og unge (Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken)	34
Kategori 9: Sentrale tildelinger	38
Kategori 10: Frivillighet	40
Fylkesoversikt.....	43
Regionene.....	44
Kilder og metode.....	45
Kategori 1: Kunstnere	46
Kategori 2: Kulturarbeidere.....	48
Kategori 3: Museum.....	50
Kategori 4: Konserter	52
Kategori 5: Kino.....	53
Kategori 6: Bibliotek	55
Kategori 7: Scenekunst	57
Kategori 8: Kultur for barn og unge.....	59
Kategori 9: Sentrale tildelinger	62
Kategori 10: Frivillighet	64

Innledning

For sjette år på rad presenterer Telemarksforskning en oversikt over kulturlivet i Norske kommuner. Som tidligere rangerer vi kommunene i ti ulike kategorier, samt en kategori som summerer opp disse. I årets utgave av Norsk kulturindeks presenterer vi også resultatene av en forstudie der vi har undersøkt hvilke faktorer som kjennetegner gode kulturkommuner.

Beskrivelsen av kulturtilbud og kulturaktivitet i Norsk kulturindeks tar utgangspunkt i følgende ti kategorier: Kunstnere, kulturarbeidere, museum, konserter, kino, bibliotek, scenekunst, kultur for barn og unge (kulturskole+DKS), sentrale tildelinger og frivillighet. Alle kategorier er vektet likt, men delindikatorer innen hver kategori er vektet ulikt.

I Norsk kulturindeks har vi fokusert på den såkalte ytringskulturen. Dette kulturbegrepet innbefatter kulturvern, men ikke generell frivillig aktivitet og idrett. Idretten har vi behandlet i en egen idrettsindeks (se våre nettsider for mer informasjon om dette).

Valg og vektning av kategorier og datakilder tar utgangspunkt i hvilke deler av kulturlivet som vektlegges i den statlige kulturpolitikken. I Norge har det vært bred politisk enighet om hovedtrekkene i kulturpolitikken i mange år. Kategoriene har blitt valgt ut med bakgrunn i tilgjengelige data og ut i fra en tanke om hvilke faktorer som kan beskrive kulturtilbudet og kulturbruken i en kommune. Vi har her dratt nytte av Telemarksforskings kompetanse innen kulturpolitikk, kommunalpolitikk og regional utvikling.

Når vi i denne rapporten sammenligner kulturnivået i kommunene, tar vi utgangspunkt i tall per innbygger. Dette kan være antall kunstnere per innbygger eller publikum per innbygger. På denne måten kan man sammenligne kulturtilbud og kulturbruk på tvers av kommuner med ulik størrelse. I utvalget av delindikatorer har vi etterstrebet delindikatorer som ikke på en systematisk måte favoriserer små eller store kommuner. Vi redegjør for hva som ligger bak indikatorene i en egen metodedel bak i rapporten.

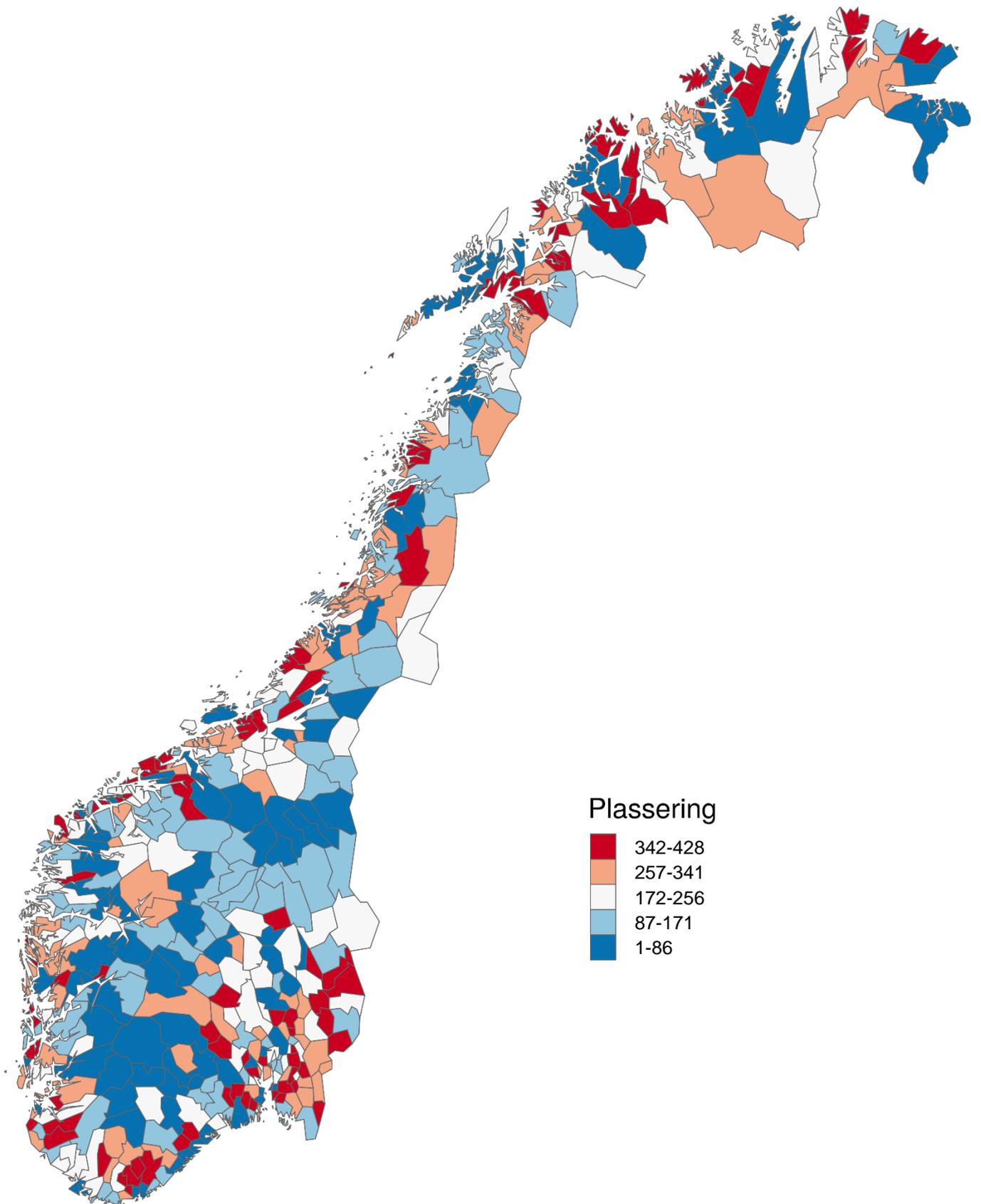
Bak Norsk kulturindeks ligger det også en rekke interessante data som kan beskrive kulturnivået i den enkelte kommune, region eller fylke på en langt mer detaljert måte enn hva man finner i denne samler rapporten. Telemarksforskning tilbyr derfor å utarbeide detaljerte rapporter for kommuner og fylkeskommuner.

Også denne utgaven av Norsk kulturindeks er forbedret på enkelte områder, likevel er de fleste delindikatorer som vi brukte i 2015 beholdt uendret i år.

Endringene i årets rapport er som følger:

Bibliotek: Vi har i år inkludert indikatoren «Deltakere på arrangementer i bibliotekene» for å bedre speile bibliotekenes oppgave som møteplass. Data er hentet fra Folkebibliotekstatistikken til Nasjonalbiblioteket.

Konserter: Vi har i år ikke lyktes med å få data fra TONO, men har utvidet datagrunnlaget fra de største billettselskapene i Norge. Disse inkluderer: Billettservice, eBillett, TicketCo, Hoopla, Billettportalen, Tikkio, Aurora, Ringbillett og Linticket. Samlet dekker disse en stor andel av det totale billettsalget til konserter.

Figur 1: Norges kommuner kategorisert etter rangering i Norsk kulturindeks 2016.

Kjennetegn ved gode kulturkommuner

Røros kommune vinner Norsk kulturindeks for femte år på rad og mange av de samme kommunene rangerer på topp hvert år. Etter seks år med Norsk kulturindeks ser vi at forskjellene i plasseringer er relativt stabile over tid. Hvorfor er det slik? Hvorfor har noen kommuner mer kultur enn andre? Hva er det Røros gjør som Rødøy ikke gjør? I 2016 fikk Telemarksforskning midler fra Norges Forskningsråd, via Oslofjordfondet, til å gå sammen med 10 kommuner og fylkeskommuner for å undersøke hvilke strukturelle og kulturelle faktorer som har betydning for kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner. Denne kunnskapen brukes til å utvikle en forklaringsmodell for hva som kjennetegner gode kulturkommuner.

De aller fleste kommuner og kulturadministrasjoner er opptatt at hvordan man kan legge til rette for kulturell aktivitet og, ikke minst, hva som skal til for å fremme en stor mengde kulturell aktivitet. Men selv om både kulturbyråkrater, politikere, lokale kreative næringer og frivillige gjør sitt beste for å fremme et levende kulturliv, kan vi anta at det finnes flere strukturelle forhold som ikke kan styres av kommunene, men som fremmer og begrenser kulturnivået.

Ambisjonen med prosjektet er å finne svar på spørsmålene: Hvilke strukturelle og kulturelle faktorer påvirker kulturtilbud og -bruk i norske kommuner og regioner? Hvilke faktorer kan kommunene påvirke selv, og hvilke kan de ikke gjøre noe med? For å finne ut av hvordan de strukturelle faktorene påvirker kulturnivået, har vi gjennomført en enkel multippel regresjonsanalyse basert på kvantitative data som beskriver kulturtilbud og kultur deltakelse i alle (428) norske kommuner. Disse dataene ble testet på et sett av variabler som vi antok kan ha innvirkning på lokalt kulturliv. Variablene er plukket ut på bakgrunn av tidligere forskning samt arbeids-samlinger med de 10 partnerkommunene¹ i prosjektet.

Strukturelle variabler

For hver kommune har vi samlet inn data for:

1. Inntektsnivå. Medianinntekten for skatteyttere i hver kommune i 2015. Data fra SSB.
2. Aldersstruktur i befolkningen. Andel innbyggere 67-79 år. Andel innbyggere 6-15 år. Data fra SSB.
3. Utdanningsnivå. Andel innbyggere med 3 år eller mer høyere utdanning. Data fra SSB.
4. Befolkningsstørrelse. Logaritme av antall innbyggere i hver av de 428 norske kommuner. Data fra SSB.
5. Sentralitet / urbanisering. De sentrale variablene er arbeidsmarkedsintegrasjon og netto pendling. Arbeidsmarkedsintegrasjon måler pendlermønstre mellom kommuner i en bestemt region. En høy arbeidsmarkedsintegrasjon betyr at det er en høy grad av pendling innenfor en region. Hvis en kommune har en positiv netto pendling, betyr det at de har flere personer som pendler inn til kommunen enn ut av kommunen. Og motsatt dersom netto pendling er negativ. Data om pendlingsmønstre er hentet fra SSB.

¹ Larvik (prosjekteier), Ål, Notodden, Oslo, Bergen, Asker, Trondheim, Drammen, Telemark fylkeskommune, Oppland fylkeskommune.

6. Besøksnæringer. Her bruker vi variabelen: antall arbeidsplasser i turistsektoren / antall innbyggere. Turistsektoren inkluderer overnatting, restauranter, detaljhandel, underholdning. Data fra SSB.

7. Universiteter og høyskoler. Binær variabel: 1 for kommuner der et universitet eller en høyskole er lokalisert, 0 hvis ikke.

Innsatsfaktorer:

Vi har nå presentert både sosioøkonomiske og geografiske faktorer som kan tenkes å spille en rolle. I tillegg antar vi at tilstedeværelsen av *ameniteter* som høyskoler eller bedrifter innen besøksnæringene kan påvirke. Vi har også inkludert to faktorer som er strukturelle, men som kommunene kan påvirke direkte: nettoutgiftene til kultur og bygging av kulturhus.

8. Kommunale utgifter. Data er hentet fra Kostra/ SSB og beskriver netto driftsutgifter i kultursektoren. For de fleste av de kulturelle indikatorene bruker vi samlede netto utgifter til kultur. Imidlertid er dataene underkategorisert i 10 kategorier som beskriver utgifter i ulike kulturelle felt. I noen tilfeller gjenspeiler underkategorien den kulturelle indikatoren. Vi ser på netto utgifter til kulturskoler når vi måler mot indikatorer om kulturskoler, for eksempel. Det samme gjelder for biblioteker, museer og kinoer.

9. Kulturhus. Vår liste over kulturhus er utviklet av Storm (2015). Listen er delvis basert på en artikkel i den norske avisen Aftenposten samt medlemslisten fra interesseorganisasjon for norske kulturhus som heter Norsk kulturhusnettverk. Interessegruppen hevder å omfatte om lag 95% av kulturhusene i Norge. Binær variabel: 1 for kommuner der en eller flere kulturhus er plassert, 0 hvis ikke.

Metode

Studien er satt opp som en kausal analyse som tar sikte på å avgjøre om de 37 indikatorene for en kommunes kulturtilbud og deltakelse (målt gjennom Norsk kulturindeks) påvirkes av noen av de strukturelle variablene. Vår tilnærming til denne analysen var å gjennomføre en enkel multippel regresjonsanalyse. Denne metoden ble valgt først og fremst på grunn av sin enkelhet i bruk.

De 11 strukturelle variablene (A, B, C, D ...) utgjør de uavhengige variablene og er testet mot hver av de 37 indikatorene (X) for kulturtilbud og deltakelse som blir de avhengige variablene. Funksjonen er som følger:

$$X_i = \beta_0 + \beta_1 A_i + \beta_2 B_i + \beta_3 C_i + \beta_4 D_i \dots$$

Antallet uavhengige variabler som inngår i de 37 ulike analysene av kulturindikatorer varierer avhengig av om et signifikansnivå er funnet. Derfor utførte vi en pre-analyse utført der de strukturelle variablene som ikke har en signifikant effekt på indikatorene ble utelatt. Dette resulterte i 37 forskjellige modeller, hvor antallet forklaringsvariabler varierer etter innvirkningen på kulturindikatorerne i pre-analysen. Ubetydelige variabler ble utelatt fra funksjonen.

Etter pre-analysen for hver av de 37 modellene, er analysen av hver av de 37 indikatorene utført på nytt med den valgte undergruppen av uavhengige variabler.

Resultater

Tabell 1: Tabellen viser statistisk signifikante sammenhenger mellom de strukturelle variablene og kategorier i kulturindeksen. Blått indikerer en positiv sammenheng, mens rødt indikerer negativ sammenheng. Feltene som er blanke indikerer ingen statistisk signifikant sammenheng.

	Kulturbudsjett	Utdanningsnivå	Høy-skole	Kulturhus	Besøk Andel	Størrelse	Arbeidsmarkedintegrasjon	Nettutpendling
Kunstneretthet	+	+		+		÷	÷	+
Kunstnermangfold	÷	+	+	+	+	+		+
SKS-tildelinger		+				÷	÷	+
Kulturformidling	+	+				÷	÷	÷
Kunstnerisk Produksjon	+	+	+	+		÷	÷	+
Media						÷	÷	÷
Kommunale Midler	+					÷		
Total Besøk	+	+			+	÷	÷	
Betalende Besøk	+	+		÷			÷	
TONO Arrangementer	+	+			+	÷	÷	
TONO Avregning		+		+	+	÷	÷	÷
Billetselskap Arrangementer	+	+			+	÷	÷	
Billetselskap Omsetning		+						÷
Filmfremvisninger	+	+	+		+	+	+	÷
Kinobesøk	+	+	+	÷	+	+	+	÷
Mangfold filmfremvisninger	+	+	+	÷	+	+	÷	÷
Mangfold kinobesøk	+	+	+	÷			÷	÷
Utlån	+				+			
Besøk	+			+	+	+		÷
Voksne aktive lånere	+			+	+	+		÷
Teater Forestillinger	+	+	+	+	÷	÷	÷	÷
Teater Publikum		+	+				÷	÷
Dans Forestillinger					÷			
Timer	+					÷	÷	
Mangfold Timer	+		÷		+		÷	+
Elever	+	+			÷	÷	÷	+
Publikum		+		÷		÷		
Mangfold Publikum						÷		
Frifond	+	+			÷	÷		
Riksantikvar og Kulturminnefond						÷	÷	
Statsbudsjett og Kulturråd		+		+	÷		÷	
Historielag	+	+	+			÷		
Husflidlag	+					÷	+	
Kor		+				÷	÷	
Korps	+	+	÷	÷	÷	÷	÷	
MVA Refusjon	÷	+		+		÷	÷	
Voksenopplæring		+			+	÷		

Hva skaper variasjoner på kulturindeksen?

1. Kommunens utgifter til kultur fører til mer kultur, men ikke flere kunstnere eller mer frivillighet.

De statistiske analysene gir oss ulike utslag på de seks frivillighetsindikatorerne. Vi ser blant annet at mva.-refusjon er negativt korrelert med kommunale utgifter. Dette tyder på at frivillig kulturaktivitet er høyere i kommuner der kommunen bruker lite penger på kultur. Dette kan forklares med at frivillige lag og organisasjoner er mer motivert til å søke om mva.-refusjon på steder der kommunen har lite økonomisk støtte å tilby. En mulig forklaring på den negative korrelasjonen kan også være at den frivillige aktiviteten fungerer som et substitutt for den kommunale kulturadministrasjonen.

2. Utdanningsnivået i befolkningen betyr mye for plassering på kulturindeksen.

Vi finner en positiv sammenheng mellom et høyt utdanningsnivå og alle kategorier unntatt bibliotek. Funnet støtter tidligere forskning som viser at høyt utdannede mennesker consumerer mer kunst og kultur enn folk med lavere utdanning. Ikke bare consumerer de mer, de ser også ut til å bidra mer til lokale kulturaktiviteter. Kunstnere og kulturarbeidere initierer gjerne kulturaktiviteter lokalt og bidrar til å styrke det kulturelle mangfoldet i lokalsamfunnet, noe som også kan forklare den positive sammenheng.

3. Kommuner med høyskoler har mer kultur (men mindre for barn).

Studier av kulturbruk viser at unge i tjuårene, og særlig studenter, er hyppige brukere og forbrukere av kultur. Personer i alderen 16-24 er de hyppigste brukerne av kinoer, konserter og kulturfestivaler i Norge (Vaage et al. 2012). Det er derfor grunn til å tro at det å ha et universitet eller en høyskole vil øke kulturaktiviteten i kommunen. Resultatene viser at kommuner med en høyskole eller et universitet har en høyere aktivitet og tilbud innenfor konserter, kino og scenekunst. Det er også flere kunstnere og kulturarbeidere i slike kommuner.

4. Kommuner med kulturhus har en blandet profil.

Det har vært en omfattende etablering av kulturhus i flere norske kommuner (Henningsen et al. 2015, Storm 2015). Innholdet i slike hus varierer imidlertid ganske mye. Noen av dem har bibliotek eller idrettsanlegg. De fleste kulturhusene inneholder en kino og en eller flere scener. Vi finner, ikke uventet, at kommuner med kulturhus er sterke på konserter og scenekunstforestillinger.

5. Besøkskommuner har stort sett mer kultur, men mindre scenekunst og sentrale tildelinger.

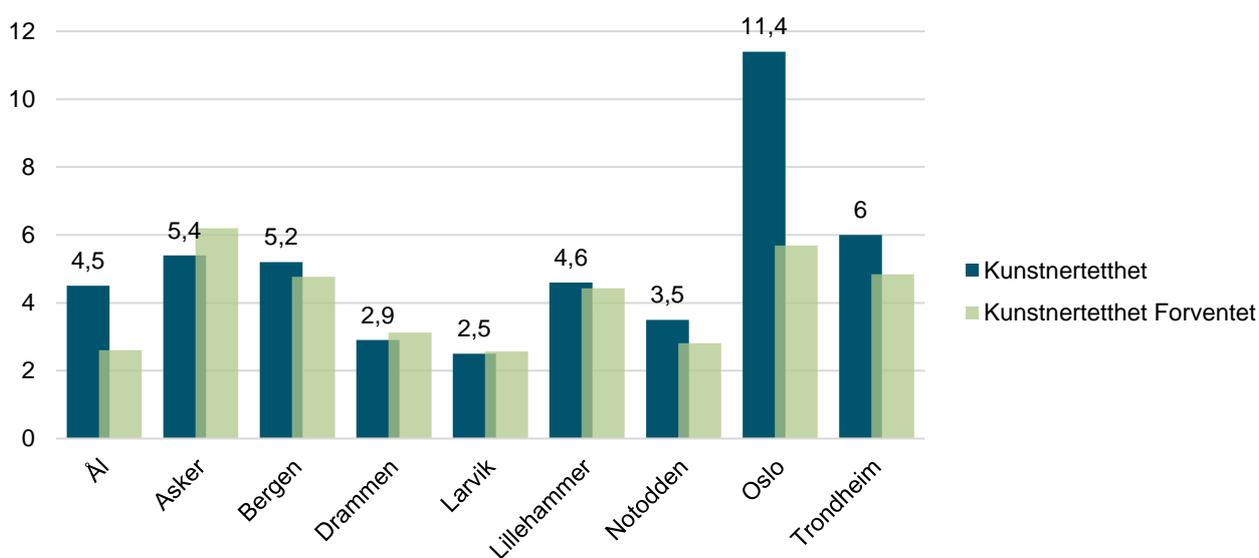
Flere studier viser hvor viktige turister er som brukere av kultur: Museet i Bilbao (Plaza 2006), eller teatrene i West End, London (Hughes 1998) er eksempler på det. Vår hypotese i forkant av de statistiske analysene var at besøkskommuner ville ha en høyere kulturaktivitet. Vi finner at besøkskommuner har en høyere kulturaktivitet og et bredere tilbud innenfor kategorier som museum, konserter, kino og bibliotek.

6. Byer har flere besøkende i kino og bibliotek, men mindre av annen kultur (per innbygger).

Mange kulturtilbud trenger en kritisk masse av forbrukere for at de skal være økonomisk levedyktige. I kommuner med mange innbyggere, som byer og regionsentre, er det lettere å komme over slike terskler (Werck m.fl. 2007). Vi finner positive korrelasjoner mellom kommunestørrelse og tilbud og aktivitet innenfor kino og bibliotek. Byene og regionsentrene har en fordel fordi de kan oppnå stordriftsfordeler. Et bibliotek med et stort og oppdatert omfang av bøker eller en kino med en hyppig og variert filmmeny, vil potensielt tiltrekke seg folk fra hele regionen, på tvers av kommunegrensene. Dette kan forklare hvorfor framferte på kino og biblioteket er høyere i større kommuner. De små kommunene gjør det bedre i de fleste andre kategoriene, noe som kan forklares på med at vi i Norge har en desentralisert kulturpolitikk og et relativt godt utbygd kulturtilbud i hele landet.

Praktiske implikasjoner

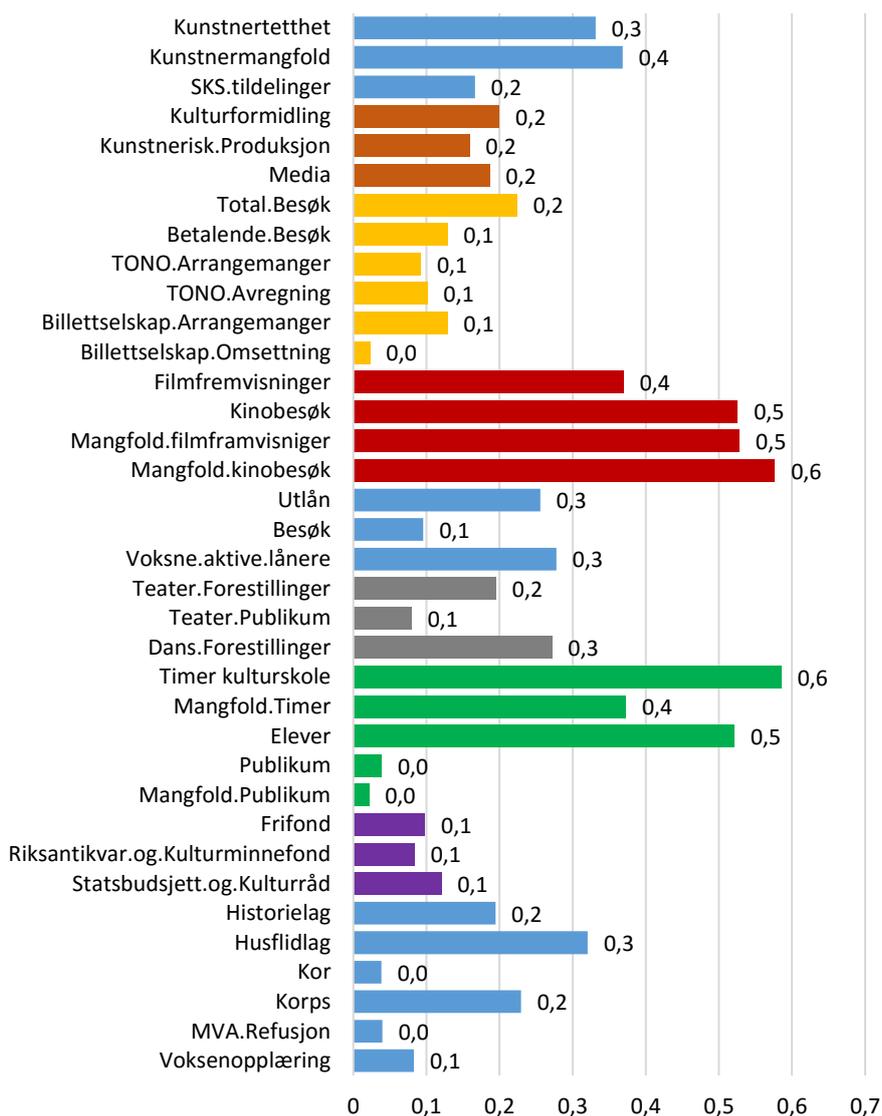
Basert på de strukturelle forholdene i en gitt kommune, kan vi regne ut forventet resultat på de ulike indikatorene i kulturindeksen. La oss ta et eksempel. Modellen forteller oss at kunstnere bosetter seg i kommuner der: utdanningsnivået blant befolkningen er høyt, som har en høy andel av besøksnæringer slik som butikker eller hoteller, der innbyggerne i liten grad pendler for å komme på jobb internt i regionen, men der utpendlingen er høyere enn innpendlingen. I Larvik har man en noe høyere utdanning enn gjennomsnittskommunen, antallet sysselsatte i besøksnæringer er høyere enn gjennomsnitt, pendlingsaktiviteten er lav men totalt sett har kommunen en netto utpendling fra kommunen. Alle disse strukturelle kjennetegnene skulle tilsi at Larvik er en attraktiv by for kunstnere. Basert på statistiske analyser kan vi regne oss fram til at Larvik burde hatt 2,7 kunstnere pr. tusen innbyggere. De har per i dag en kunstnertetthet på 2,5 kunstnere pr. tusen innbyggere. Kommunen utnytter altså ikke til det fulle potensialet som de strukturelle forutsetningene skulle tilsi i arbeidet med å tiltrekke seg kunstnere.

Figur 2: Antall kunstnere per tusen innbyggere (blå) sett i forhold til antall statistisk forventede kunstnere per tusen innbyggere. Larvik kommune sammenlignet med utvalgte kommuner i 2015.

Slik kan vi beregne forventet nivå for alle indikatorene i kulturindeksen. Den statistiske modellen har likevel ulik forklaringskraft for de ulike indikatorene, og er dermed mer egnet til å forklare visse indikatorer enn andre, slik figuren på neste side viser.

Forklaringskraft R2

Figur 3: Forklaringskraft (R2) for de ulike indikatorene i kulturindeksen. Basert på regresjonsanalyser av 11 strukturelle variabler sett opp mot hver enkelt indikator.

Total plassering

Den totale plasseringen i Norsk kulturindeks er summen av rangeringer i de ti kategoriene kunstnere, kulturarbeidere, museum, konserter, kino, bibliotek, scenekunst, kulturskole, Den kulturelle skolesekken (DKS), sentrale tildelinger og frivillighet. Kommunen med den laveste samlede summen blant rangeringene av disse, havner på toppen av Norsk kulturindeks.

Tabell 2: De 20 øverste plasseringene på Norsk kulturindeks i 2016. Tallene viser hvilken rangering kommunen har innenfor de ulike kategoriene. Samlet antall kommuner =428.

Kommune	Norsk Kulturindeks	Kunstnere	Kulturarbeidere	Museum	Konserter	Kino	Bibliotek	Scenekunst	Kulturskole	DKS	Tildelinger	Frivillighet
Røros	1	15	4	11	3	57	114	77	83	57	2	44
Trondheim	2	14	17	42	8	19	93	8	296	394	25	128
Ål	3	43	3	158	162	9	7	17	33	159	184	49
Gloppen	4	62	35	99	65	105	38	96	126	12	87	19
Lillehammer	5	17	8	10	41	166	36	55	313	318	62	22
Hamar	6	29	13	86	24	5	25	21	359	234	140	81
Stavanger	7	19	10	27	60	43	53	9	219	364	43	234
Tromsø	8	18	14	70	35	20	57	6	264	255	66	223
Molde	9	64	32	104	37	27	177	5	185	247	84	79
Nord-Aurdal	10	42	6	77	62	81	106	53	66	239	180	108
Bergen	11	9	9	31	31	30	112	7	392	428	9	192
Kristiansand	12	26	16	47	87	23	58	12	370	92	32	235
Bø (Telemark)	13	20	44	377	12	3	239	14	118	145	21	14
Førde	14	120	5	57	54	49	135	20	232	2	85	237
Vågan	15	5	31	101	14	146	350	27	139	77	78	72
Sogndal	16	145	127	17	18	4	59	45	330	25	102	181
Tynset	17	104	152	323	111	36	1	59	120	269	9	6
Notodden	18	58	92	53	112	38	44	114	280	43	3	241
Harstad	19	84	37	58	28	53	276	68	295	93	65	112

Topp 20-listen er relativt stabil fra år til år, og for femte år på rad er det Røros som stikker av med seieren. Fra i fjor har Oslo, Notodden, Tynset og Sogndal klatret opp i toppen og er nye på denne listen. Trondheim får i år sin beste plassering med en andreplass. Ål, som fikk en andreplass i fjor, plasserer seg i år på tredjeplass.

Røros på topp har mange aktive kulturbrukere, et bredt og variert kulturtilbud og rangerer høyt i de fleste kategorier, selv om kommunen ikke rangerer øverst i noen enkeltkategorier. De gjør det best i kategoriene sentrale tildelinger (2. plass), kulturarbeidere (4. plass) og konserter (3. plass).

På andreplass finner vi Trondheim, som har klatret fra en niendeplass i fjor. Trondheim rangerer jevnt over høyt, bortsett fra i kategoriene som sorterer under «kultur for barn og unge»: Den kulturelle skolesekken (394. plass) og kulturskole (296. plass). På tredjeplass finner vi Ål kommune i Buskerud. Kommunen scorer godt i mange kategorier, særlig for kulturarbeidere (3. plass). Fjerdeplassen går til Gloppen og femteplassen går til Hamar.

Av større kommuner finner vi videre Stavanger, Lillehammer, Tromsø, Kristiansand, Molde, Bergen og Oslo på topp 20-listen.

Kulturattraktivitet

Norsk kulturindeks forteller oss hvor mye kultur det faktisk finnes i en kommune, målt per innbygger. Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet (jf. kapitlet «Kjennetegn ved gode kulturkommuner»), kan vi nå regne ut *forventet verdi* på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Noen kommuner scorer dårligere enn sine forventinger, mens andre scorer bedre. Dette avviket kaller vi kulturattraktivitet. Rent teknisk regner vi ut avviket mellom faktisk og forventet verdi på alle de 37 indikatorene i kulturindeksen. Så rangerer vi og setter sammen etter samme vektig som kulturindeksen. Da får vi en indeks for *kulturattraktivitet*.

Tabellen under viser hvilke kommuner som er de mest attraktive kulturkommunene i Norge i 2015. Disse kommunene har mer kultur enn forventet ut fra strukturelle forutsetninger.

På denne listen finner vi flere kommuner som har svært mye kultur (rangerer i topp 20 i Norsk kulturindeks): både Røros, Trondheim, Stavanger, Hamar og Tromsø. Disse kommunene har likevel mer kultur enn forventet. Røros har en forventet rangering på 11. plass ut fra strukturelle betingelser og pengebruk, men rangerer som kjent på topp.

Kommuner som Verdal, Askim, Hobøl, Østre Toten og Melhus har en svært lav forventet plassering, men gjør det mye bedre enn forventet og scorer da høyt på kulturattraktivitet.

Tabell 3: Faktisk rangering, forventet rangering og kulturattraktivitet.

Kommune	Norsk Kulturindeks	Forvetning	Kulturattraktivitet
Verdal	24	319	1
Askim	185	393	2
Hobøl	313	427	3
Østre Toten	70	394	5
Melhus	218	402	6
Stavanger	6	89	7
Nord-Aurdal	12	194	8
Røros	1	11	9
Gran	33	314	10
Skedsmo	131	300	11
Trondheim	2	98	12
Hamar	5	82	13
Skien	106	302	14
Rælingen	355	425	15
Lørenskog	238	332	16
Vennesla	360	420	17
Time	111	290	18

Tromsø	8	68	19
Søndre Land	227	415	20

Kategori 1: Kunstnere

Oversikten vi her presenterer tar utgangspunkt i bostedsadresse for kunstnere registrert i de ti største kunstnerorganisasjonene i landet. Vi presenterer også oversikt over tildelinger fra Statens kunstnerstipend (SKS). Dette kan være en indikator på den kunstneriske kvaliteten til kunstnerne som er bosatt i kommunen.

Tabell 4: Kunstnere. Kunstnerbefolkningen i kommunene, samt tildelinger fra Statens kunstnerstipend i 2015. Kilde: Medlemstall fra kunstnerorganisasjonene samt tall fra Statens kunstnerstipend.

Kommune	Kunstnertetthet		SKS tildelinger		Kunstnermangfold	TOTAL Kunstnere
	Antall per 1000 innbyggere	Rang	Kr. per innbygger	Rang	Rang	Rang
Nesodden	18,7	1	244,6	5	1	1
Oslo	11,4	2	204,3	7	2	2
Kautokeino	9,1	3	241,5	6	17	3
Vinje	6,7	4	154,3	15	12	4
Vågan	6,2	6	92,4	25	15	5
Nissedal	5,5	12	486,4	1	28	6
Tolga	6,2	7	274,7	4	47	7
Hvaler	5,1	19	103,7	22	9	8
Bergen	5,2	18	74,8	30	5	9
Asker	5,4	14	51,8	46	4	10
Tjøme	6	8	42,2	64	3	11
Kviteseid	4,9	22	191,1	9	33	12
Vestby	5	20	58,9	40	8	13
Trondheim	6	10	46,1	61	11	14
Rørøros	5,3	16	50,4	50	16	15
Sauherad	5,3	17	96,8	24	43	16
Lillehammer	4,6	29	71,1	34	13	17
Tromsø	5,7	11	36,9	75	10	18
Stavanger	5,4	15	36,6	78	7	19
Bø (Telemark)	4,3	34	73,8	32	30	20

Nesodden, Oslo og Kautokeino er de tre kommunene i Norge der kunstnerandelen er størst. Slik var det i fjor, og slik har det vært i flere år. Blant kunstnerne i de ti kunstnerorganisasjonene vi henter medlemstall fra, bor 348 kunstnere på Nesodden, noe som gir en kunstnertetthet på ca. 19 kunstnere per tusen innbyggere. Oslo har også flere enn 10 kunstnere per tusen innbyggere, totalt i overkant av 7500 kunstnermedlemskap.

Kunstnerne på Nesodden mottok totalt 4,6 millioner fra Statens kunstnerstipend eller 244 kroner pr. innbygger. Kommunen med størst tildeling per innbygger var Nissedal kommune, med hele 486 kr per innbygger. Det største mangfoldet blant kunstnere finner vi også på Nesodden og i Oslo.

Tallene vi her viser til er basert på medlemskap i de ti største kunstnerorganisasjonene i Norge. Dette utgjør om lag 78 % av alle norske kunstnere med medlemskap i en eller flere kunstnerorganisasjoner. Vi har ikke oversikt over kunstnere uten medlemskap.

Tabell 5: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

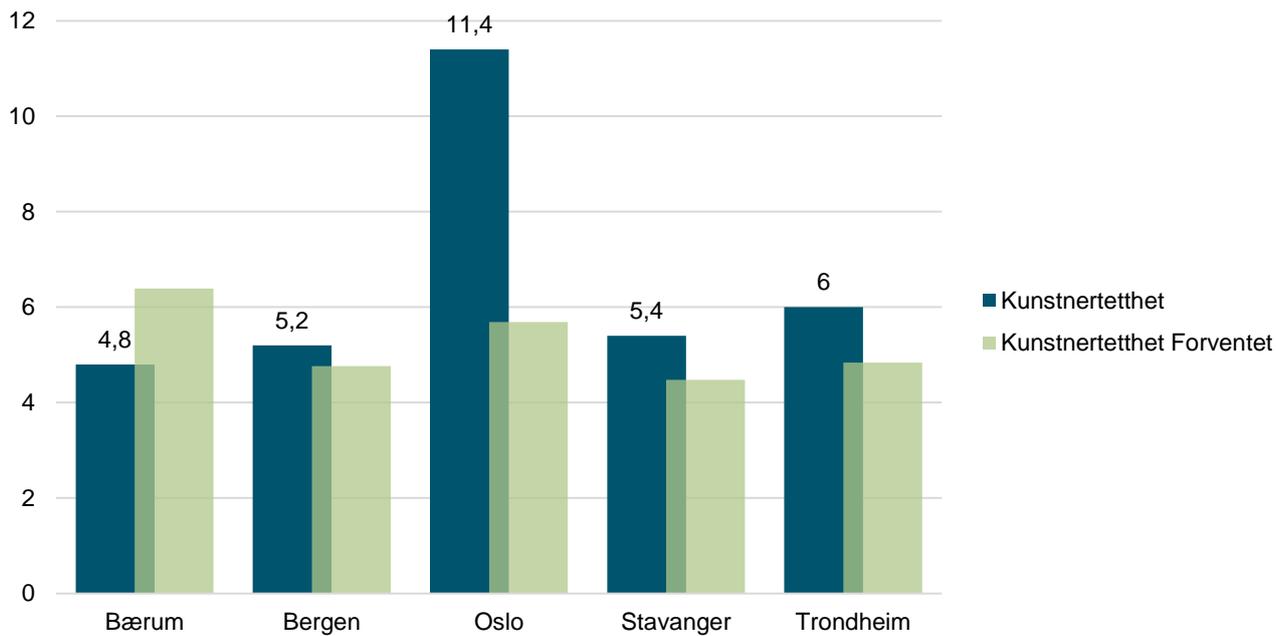
Kommune	Kunstnere Forventet Rang	Kunstnere Rang	Kunstnere Attraktivitet Rang
Nissedal	173	6	1
Vinje	95	4	2
Vågan	184	5	3
Kviteseid	71	12	4
Kautokeino	7	3	5
Sauherad	88	16	6
Krødsherad	210	23	7
Nord-Aurdal	347	42	8
Hof	266	34	9
Vågå	326	40	10
Tolga	5	7	11
Grue	303	46	12
Vaksdal	255	30	13
Søndre Land	345	49	14
Hvaler	20	8	15
Røros	74	15	16
Steigen	276	69	17
Radøy	399	116	18
Stange	149	27	19
Vestby	48	13	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen på kjennetegn ved gode kulturkommuner forteller oss at en god kunstnerkommune er en kommune med følgende strukturelle trekk: høyt utdanningsnivå, kulturhus, høyskole, netto utpendling og lav arbeidsmarkedsintegrasjon.

Nissedal er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av kunstnertetthet, tildelinger fra Statens kunstnerstipend og kunstnermangfold, gitt sine strukturelle forutsetninger – og hva de faktisk har. Nissedal er dermed den mest attraktive kunstnerkommunen i Norge. Vinje kommune, som også ligger i Vest-Telemark, følger etter på en andreplass. Vågan er den tredje mest attraktive kunstnerkommunen i landet.

Ser vi på de fem største kommunene i landet (se figur under), finner vi at spesielt Oslo har en høyere kunstnertetthet enn forventet.

Figur 4: Antall kunstnere per innbyggere (blå) i 2015 sett i forhold til antall statistisk forventning. De fem største kommunene i landet.

Kategori 2: Kulturarbeidere

Sysselsettingstall for kulturyrker gir et godt bilde av kulturlivet i kommunen. Rangeringen i denne kategorien har mest til felles med den totale rangeringen i kulturindeksen. Tallene i denne oversikten er hentet fra SSBs sysselsettingsstatistikk. Oversikten inkluderer både ansatte og selvstendige næringsdrivende.

Tabell 6: Kulturarbeidere. 2015. Kilde: SSBs sysselsettingsstatistikk på fem-siffernivå (SN2007).

Kommune	Kunstnerisk produksjon		Kulturformidling		Media		TOTAL Kulturarbeidere
	Per 1000 innbyggere	Rang	Per 1000 innbyggere	Rang	Per 1000 innbyggere	Rang	Rang
Oslo	7,5	3	7,8	22	15,4	3	1
Karasjok	2,6	27	16,1	4	42,7	1	2
Ål	3,4	15	6,6	29	9,8	6	3
Røros	2,5	32	6,9	28	4,6	20	4
Førde	2,6	25	4,8	54	6,7	9	5
Nord-Aurdal	1,7	64	7,4	24	17,3	2	6
Modalen	2,6	26	7,9	20	2,6	53	7
Lillehammer	1,6	85	7,2	26	6,8	8	8
Bergen	3,7	12	3,9	89	4,8	19	9
Stavanger	3,6	13	4,8	55	2,6	54	10
Voss	6,8	5	4,1	78	2,8	47	11
Tønsberg	2,7	23	4,3	66	2,9	43	12
Hamar	2,6	31	4,2	73	3	41	13
Tromsø	2,6	30	3,8	91	3,4	34	14
Skjåk	1,8	57	4,1	79	4,1	25	15
Kristiansand	4,4	9	3,6	105	2,7	48	16
Trondheim	3,6	14	3,4	123	3,7	28	17
Drammen	2,8	20	3,3	128	3,3	35	18
Hamarøy	1,1	138	9,3	12	2,7	49	19
Suldal	1,3	106	10,2	10	2	84	20

Oslo og Karasjok rangerer også i år høyest på vår oversikt over antall kulturarbeidere per tusen innbyggere. Rangeringen her har vært stabil over flere år. Både Karasjok og Oslo har et høyt antall sysselsatte i våre tre utvalgte kategorier (det er samlet rangering for disse som utgjør totalrangeringen). Karasjok har spesielt mange ansatte innen media (42,7 ansatte per 1000 innbyggere), og det er NRK som sysselsetter en stor del av disse. Gratangen har i år som i fjor flest ansatte innenfor kulturformidling (22,9 per tusen innbyggere) med sitt Nordnorsk fartøyvernsenter. Kautokeino har, også i år som i fjor, flest sysselsatte innen kunstnerisk arbeid (21,7 per 1000 innb.). Her ser vi at Beaivváš Sámi Teáhter står for en stor del av denne sysselsettingen.

Generelt finner vi høyest andel av kulturarbeidere i de store byene og regionsentrene.

Tabell 7: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

Kommune	Kulturarbeidere Forventet	Kulturarbeidere	Kulturarbeidere Attraktivitet
Oslo	10	1	1
Nord-Aurdal	234	6	2
Ål	66	3	3
Røros	77	4	4
Nes (Akershus)	425	137	5
Grue	314	28	6
Askim	412	113	7
Enebakk	419	243	8
Hitra	289	45	9
Sør-Odal	422	222	10
Skjåk	141	15	11
Gran	356	57	12
Karasjok	3	2	13
Voss	104	11	14
Nannestad	423	303	15
Nedre Eiker	424	337	16
Andebu	427	342	16
Hå	415	197	18
Nord-Fron	329	95	19
Songdalen	420	248	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen forteller oss at kommuner med en høy andel kulturarbeidere har følgende strukturelle trekk: lavt innbyggertall, høye kommunale utgifter, høyt utdanningsnivå, høyskole/universitet og kulturhus.

Oslo er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av kulturarbeidere, gitt sine strukturelle forutsetninger – og hva de faktisk har. Oslo er dermed den mest attraktive kommunen for kulturarbeidere i Norge. Nord-Aurdal, Ål og Røros har også mange flere kulturarbeidere enn de statistisk sett «skulle» hatt.

Kategori 3: Museum

Vi presenterer her kommunale tildelinger til museer samt totalt besøk og betalende besøk for alle museumsavdelinger som rapporterer tall inn til Norsk kulturråd. Dette inkluderer også museer som får tilskudd fra andre departementer enn Kulturdepartementet.

Tabell 8: Museum: Kommunale midler til museene, totalt museumsbesøk og betalende museumsbesøk i kommunene. 2015. Kilde: Norsk kulturråd, diverse årsrapporter fra regionmuseer og KOSTRA/SSB.

Kommuner	Kommunale midler		Totalt besøk		Betalende besøk		TOTAL Museum
	Per 1000 innbyggere	Rang	Per innbygger	Rang	Per innbygger	Rang	Rang
Tokke	590,4	12	11,7	4	9,1	2	1
Nesseby	1370,2	2	11	6	5,1	13	2
Hamarøy	854,2	6	13,3	2	5	15	3
Moskenes	310,7	24	11,5	5	10,8	1	4
Sirdal	1352,6	3	5	26	5	14	5
Tinn	157,6	69	9,8	10	7,8	4	6
Vega	234,7	36	4,1	35	4	18	7
Rindal	688,1	9	4,7	29	1,1	54	8
Vikna	141,1	80	9,9	8	5,4	10	9
Lillehammer	134,8	83	7,9	13	5,4	12	10
Røros	125,5	91	9,6	12	6	8	11
Gamvik	360,8	22	3,2	45	1,2	45	12
Vardø	176,4	57	12,9	3	1	57	13
Hadsel	109,4	103	7,5	14	6,9	6	14
Nes (Buskerud)	284,3	26	3,9	36	0,9	61	14
Oslo	140	81	6,6	20	3,7	23	16
Sogndal	104,1	111	9,7	11	8,6	3	17
Nordkapp	428,3	16	1,9	73	1,7	36	17
Kviteseid	170,8	62	3,8	40	3,5	24	19
Modum	143	78	4,3	33	4,1	17	20

Tokke topper museumsindeksen i år. Kommunen rangerer ikke øverst på noen indikatorer, men har det beste samlede besøket og tilbudet. Tokke hadde et totalbesøk på 24 647 til Vest-Telemark museum. Lom kommune har det største museumsbesøket i forhold til innbyggertallet med sine 15 besøk per innbygger. Totalt var det 35 097 som besøkte Gudbrandsdalsmusea sine arenaer i Lom.

Museene med størst besøk i 2015 var (besøk i parentes): Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo (840 726), Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo (520 388), Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (396 226), Nasjonalgalleriet (370 116), Frammuseet (318 286), Norsk Folkemuseum (277 258), Munchmuseet (254 287), Nobels Fredssenter, (248 266), Norsk Teknisk Museum (247 607) og Kon-Tiki Museet (190 000).

Tabell 9: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

Kommune	Museum Forventet	Museum	Museum Attraktivitet
Tokke	11	1	1
Moskenes	18	4	2
Oslo	38	16	3
Lillehammer	35	10	4
Ålesund	73	35	5
Kvæfjord	331	61	6
Hå	288	39	7
Kviteseid	37	19	8
Trondheim	62	42	9
Kvam	85	30	10
Hamarøy	6	3	11
Sigdal	90	24	12
Elverum	193	70	13
Hadsel	121	14	13
Kongsberg	161	113	15
Tinn	48	6	16
Modum	97	20	17
Vestvågøy	102	28	17
Kvinnherad	257	74	19
Verdal	306	102	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen forteller oss at gode museumskommuner har følgende strukturelle trekk: lavt innbyggertall, høyt utdanningsnivå, en høy andel besøksnæringer og ingen kulturhus.

Tokke er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av museumsbesøk, gitt sine strukturelle forutsetninger – og hva de faktisk har. Tokke er dermed også den mest attraktive museumskommunen i Norge. Moskenes, Oslo og Lillehammer har også flere museumsbesøkende enn de «burde» hatt ifølge forklaringsmodellen vår.

Kategori 4: Konserter

Kategorien konserter tar utgangspunkt i konserttall fra de største billettselskapene i Norge. På grunn av omlegging av datasystem i TONO, fikk vi i år dessverre ikke tilgang derfra, og har valgt å benytte datamateriale fra billettselskaper i kategorien «konserter». Totalt inneholder datasettet i overkant av 17 000 arrangementer. Billettselskap-tallene fanger opp den mest profesjonaliserte delen av konsertvirksomheten i Norge, og det vil dermed være flere arrangement som ikke er inkludert i denne oversikten.

Tabell 10: Konserter. Antall konserter og omsetning knyttet til disse i 2015. Kilde: Billettselskapene Billettservice, eBillett, TicketCo, Hoopla, Billettportalen, Ringbillett, Tikkio, Aurora og Linticket. Vi har brukt 2014-tall fra TicketCo, da det ikke lot seg gjøre å fremskaffe 2015-tall.

Kommune	Billettselskap Arrangement		Billettselskap Omsetning		TOTAL Konserter
	Per 1000 innbyggere	Rang	Per innbygger	Rang	Rang
Træna	14,6	5	7829,8	1	1
Høylandet	16	4	3012,8	5	2
Rørros	17,6	3	1438	10	3
Røst	12,7	7	953,5	14	4
Åseral	8,5	18	3445,4	3	4
Etne	8,3	20	903	16	6
Tydal	7,1	31	2043,9	6	7
Trondheim	8,7	16	559,7	26	8
Nissedal	6,2	36	926	15	9
Hasvik	9,5	14	395,5	38	10
Sortland	10,9	9	371,1	44	11
Eid	5,5	47	1834,9	7	12
Bø (Telemark)	10,5	11	377,2	43	12
Vågan	8,4	19	425,2	36	14
Ålesund	6	38	848,8	18	15
Herøy (Møre og Romsdal)	7,6	25	468,1	31	15
Hitra	7,4	26	454,6	33	17
Østre Toten	5,6	44	893,6	17	18
Sogndal	7,3	29	460,2	32	18
Tysnes	5	59	3423,4	4	20

Træna, som har toppet konsertkategorien i flere år, havner også i 2016 på en førsteplass. Topplisten består av mange festivalkommuner, men vi finner også kommuner som har et jevnere konserttilbud gjennom hele året med Rørros på tredjeplass, Trondheim på åttendeplass, Bø i Telemark på en delt 12. plass, Ålesund på delt 15. plass og Sogndal på delt 18. plass.

Aurland kommune har flest arrangement per innbygger (27,8), mens Træna har den høyeste omsetningen per innbygger (7830 kr).

Tabell 11: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

Kommune	Konsserter Forventet	Konsserter	Konsserter Attraktivitet
Østre Toten	378	18	1
Rælingen	428	191	2
Nes (Akershus)	418	155	3
Hobøl	426	209	4
Siljan	410	109	5
Sund	420	139	6
Skaun	406	152	7
Klæbu	425	295	8
Nannestad	427	352	9
Søndre Land	419	241	10
Tysvær	364	116	11
Rakkestad	339	56	12
Sør-Fron	366	53	13
Neset	396	142	14
Rennesøy	398	156	15
Vennesla	408	236	16
Løten	415	271	17
Sauherad	342	82	18
Svelvik	402	186	19
Gaular	313	23	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen forteller oss at gode konsertkommuner har følgende strukturelle trekk: lavt innbyggertall, høy andel besøksnæringer og høyt utdanningsnivå.

Østre Toten er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av konsertarrangementer og omsetning knyttet til disse, gitt sine strukturelle forutsetninger – og hva de faktisk har. Østre Toten er dermed også den mest attraktive konsertkommunen i Norge. Rælingen, Nes og Hobøl har også langt flere konsertbesøkende enn de «burde» hatt ifølge forklaringsmodellen vår.

Kategori 5: Kino

Kino er det kulturtilbudet som den størst andelen av befolkningen benytter seg av. I følge SSBs kulturbarometer var 67 % av alle nordmenn på kino i 2012. I kinokategorien presenterer vi tall fra bransjeorganisasjonen Film og Kino.

Tabell 12: Kino. Antall filmer, kinomangfold og kinobesøk i kommunene. Kilde: KOSTRA/Film og kino.

Kommune	Filmfremvisninger		Mangfold filmfremvisninger	Kinobesøk		Mangfold kinobesøk	TOTAL Kino
	Per 1000 innbyggere	Rang	Rang	Per innbygger	Rang	Rang	Rang
Ski	322,1	2	2	8,5	1	1	1
Tønsberg	462,4	1	1	6,7	2	3	2
Bø (Telemark)	223,1	4	4	6,4	3	5	3
Sogndal	271,5	3	3	5,7	6	9	4
Hamar	166,7	11	6	5,9	4	2	5
Oppdal	185,6	6	8	4,7	9	6	6
Kvinesdal	192,9	5	11	4,4	11	19	7
Skedsmo	159,1	14	19	5,9	5	10	8
Ål	167,1	10	15	4,2	13	13	9
Etne	162,4	13	17	4,1	14	11	10
Verdal	148,7	21	12	4,3	12	12	11
Haugesund	124,4	31	15	4,8	8	4	12
Drammen	130,6	27	25	5,4	7	7	13
Moss	182,7	7	10	3,7	22	29	14
Balestrand	179,3	8	5	3,1	35	30	15
Lyngdal	134,5	24	22	3,8	20	16	16
Porsgrunn	153,7	16	14	3,6	25	27	16
Nordkapp	163,6	12	9	2,9	40	23	18
Trondheim	114,3	38	26	4,1	15	8	19
Tromsø	118,8	34	24	3,9	17	14	20

Ski og Tønsberg har toppet denne oversikten i flere år. Tønsberg viser flest filmer per innbygger med sine to kinoer: 19 548 forestillinger, noe som utgjør ca. 462 forestillinger per tusen innbyggere. Ski er den kommunen som har flest besøkende per innbygger. Totalt hadde kommunen 255 942 besøk i 2015, noe som utgjør 8,5 besøk per innbygger. Bø i Telemark følger på tredjeplass med en mindre, men godt besøkt kino med et bredt kinotilbud: 1361 forestillinger og et besøk på 38 756.

Bredden i kinotilbudet vektlegger vi ved å se på antall forestillinger og besøk fordelt på filmenes nasjonalitet. De øverste to kommunene gjør det også godt på mangfoldsindikatorerne.

Filmene med flest besøk i Norge i 2015 var (besøk i tusen i parentes): Bølgen (832), James Bond: Spectre (688), Star Wars: The Force Awakens (3D) (473) og Minions (3D, norsk tale) (457).

Tabell 13: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

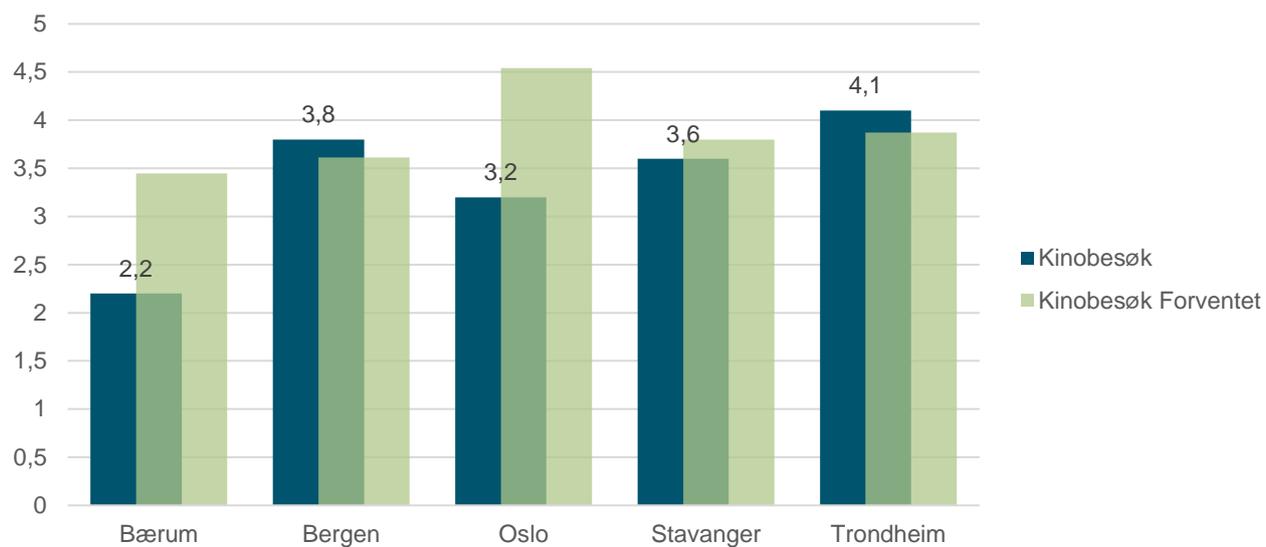
Kommune	Kino Forventet	Kino	Kino Attraktivitet
Balestrand	233	15	1
Etne	213	10	2
Ski	96	1	3
Kvinesdal	160	7	4
Askim	164	29	5
Herøy (Møre og Romsdal)	176	24	6
Moss	99	14	7
Bokn	420	134	8
Nes (Akershus)	346	92	9
Tysvær	222	64	10
Fjell	119	24	11
Oppdal	126	6	12
Risør	141	32	13
Træna	388	122	14
Utsira	368	100	15
Lyngdal	101	16	16
Porsgrunn	68	16	17
Verdal	79	11	18
Lørenskog	89	34	19
Farsund	163	50	19

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen på kjennetegn ved gode kulturkommuner forteller oss at en god kinokommune er en kommune med følgende strukturelle trekk: mange innbyggere, høye utgifter til kino, høyt utdanningsnivå, høyskole/universitet, ikke kulturhus, høy andel besøksnæringer og netto innpendling. Med andre ord: Store senterkommuner som bruker penger på kino og som har flere folk til stede i kommunen enn innbyggere – slik som turister, studenter og innpendlere. Modellen har høy forklaringskraft i kinokategorien.

Balestrand er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av filmframvisninger, kinobesøk og filmmangfold – og er dermed den mest attraktive kinokommunen i Norge. Etne følger etter på andreplass, mens Ski – kinovinneren, har også et mye bedre kinotilbud enn hva de strukturelle forutsetningene skulle tilsi.

Ser vi på de fem største kommunene i landet (se figur under), finner vi at Bergen og Trondheim har et høyere kinobesøk enn forventet, mens Stavanger, Bærum og særlig Oslo har et lavere besøk enn hva modellen forteller oss at de «burde» hatt.

Figur 5: Antall kinobesøk per innbyggere (blå) i 2015 sett i forhold til antall statistisk forventning. De fem største kommunene i landet.

Kategori 6: Bibliotek

Enger-utvalget beskrev bibliotek som en del av den kulturelle grunnmuren. Mange steder er biblioteket det kulturelle senteret i kommunen og fungerer som en viktig møteplass. Det finnes en rekke gode data på bibliotekområdet. Skal man imidlertid sammenligne data på tvers av kommunestørrelse, er det få indikatorer som er gode. Vi har derfor valgt å begrense oss til utlån, besøk, deltakere på arrangement og aktive voksne lånere. Data er hentet fra KOSTRA og Folkebibliotekstatistikken til Nasjonalbiblioteket.

Tabell 14: Bibliotek. Utlån, aktive voksne lånere, bibliotekbesøk og deltakere på arrangement i kommunene. Kilde: KOSTRA/SSB, Folkebibliotekstatistikken til Nasjonalbiblioteket i 2015.

Kom- mune	Utlån		Voksne aktive lå- nere		Besøk		Arrangement delta- kere		TOTAL Biblio- tek
	Per inn- bygger	Rang	Per 1000 innbyg- gere	Rang	Per inn- bygger	Rang	Per innbyg- ger	Rang	Rang
Tynset	8,5	23	269,2	8	10,6	14	0,4	21	1
Vang	6	81	238,4	12	15,8	2	1	2	2
Lom	9,9	12	277,8	7	6,4	58	0,4	20	2
Lierne	7	48	231,3	14	13,1	4	0,3	50	4
Tolga	13,9	2	184	34	7,7	33	0,2	78	5
Ål	6,7	57	221	18	9,8	17	0,2	77	6
Skjåk	8,1	30	221	19	5	103	0,3	23	7
Alvdal	6,7	56	186,3	32	6,8	50	0,3	43	8
Rendalen	12,7	4	298,8	5	4,3	145	0,3	29	9
Etne	7,1	45	173,4	53	5,7	80	0,6	7	10
Lund	10,8	7	178,5	43	5,8	74	0,2	75	11
Hemse- dal	10,5	8	251,4	10	4,2	150	0,3	32	12
Stor-Elv- dal	5,3	118	228,1	15	9,2	19	0,3	51	13
Eidsberg	5,9	88	163	68	7	46	0,4	19	14
Høyanger	7,5	42	198,8	24	6	67	0,2	91	15
Froland	6,1	76	173,5	52	6,1	63	0,3	38	16
Marker	10,1	10	150,7	95	8,7	24	0,2	104	17
Bykle	9	21	279,4	6	25	1	0,1	208	18
Dønna	5,4	111	166,2	66	7	47	0,4	13	19
Vadsø	6,2	73	225,2	16	6,3	59	0,2	92	20

Tynset kommune rangerer høyest i bibliotek-kategorien, med et samlet utlån på 47 602 bøker og andre medier, hvilket utgjør et utlån på 8,5 per innbygger. Besøket var 10,6 per innbygger, mens en stor del av befolkningen er aktive lånere på biblioteket.

Vi finner en rekke mindre kommuner på topp-listen. Vang i Valdres rangerer på andreplass, Lom i Gudbrandsdalen på tredje. Av de større kommunene må vi helt ned på 23. plass før vi finner Hamar.

En svakhet ved disse bibliotekallene er at kombinasjonsbibliotek rapporterer tall for besøk og utlån ved både skolebibliotek og folkebibliotek. I slike tilfeller blir tallene høyere enn for rene folkebibliotek. Dette gjelder primært bibliotek i mindre kommuner. Kategorien «*voksne aktive lånere*» vil til en viss grad vil kunne kompensere for denne svakheten. I 2015 var det Sveio kommune som hadde flest aktive voksne lånere (497 per tusen innbyggere).

I år har vi lagt til den nye indikatoren «Deltagere på arrangementer i bibliotekene» for å bedre fange opp bibliotekenes funksjon som møteplass. Det er Berg kommune som har flest deltakere på arrangementer når vi måler per innbygger. Kommunen har totalt 2150 deltakere på ulike arrangement, noe som tilsvarer 2,3 per innbygger.

Tabell 15: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

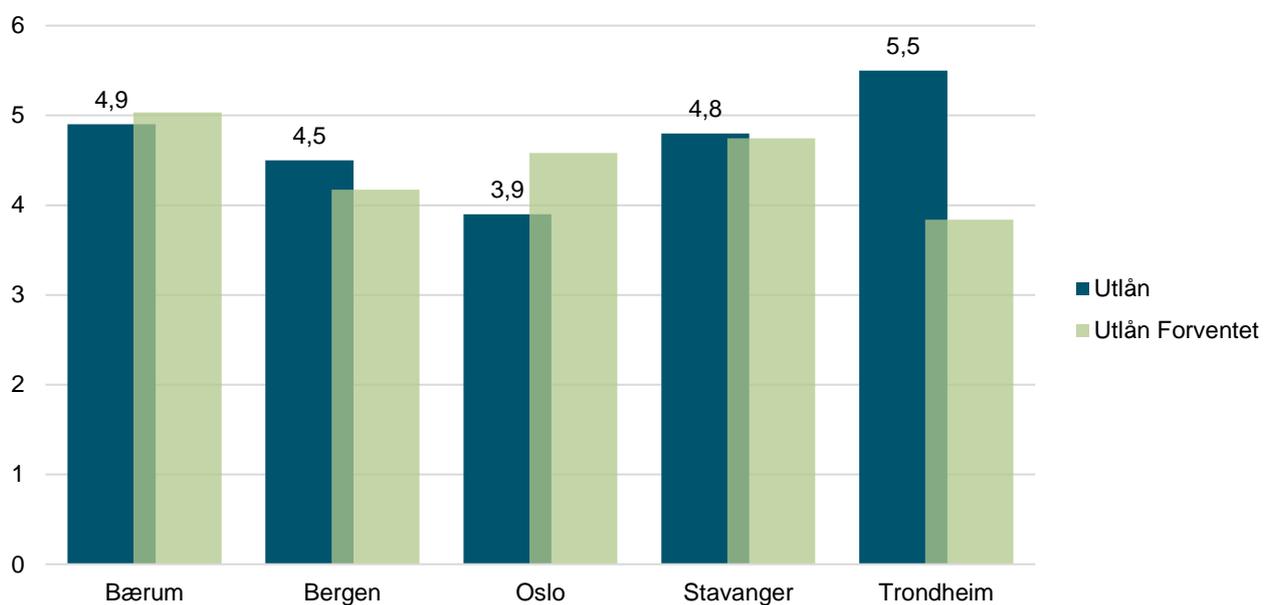
Kommune	Bibliotek Forventet	Bibliotek	Bibliotek Attraktivitet
Tynset	128	1	1
Lyngdal	255	50	2
Høylandet	316	21	3
Tolga	172	5	4
Folldal	276	22	5
Marker	213	17	6
Bokn	124	78	6
Nesodden	298	49	8
Lom	26	2	9
Bykle	3	18	10
Stor-Elvdal	226	13	10
Os (Hedmark)	356	29	12
Lund	104	11	13
Lierne	96	4	14
Hamar	42	23	15
Ål	31	6	16
Søgne	231	47	17
Selbu	198	107	18
Målselv	246	43	19
Inderøy	339	129	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen forteller oss at en god bibliotekskommune er en kommune med følgende strukturelle trekk: mange innbyggere, kulturhus, høy andel besøksnæringer, lav andel offentlige ansatte og høye kommunale utgifter til bibliotek.

Tynset er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av besøk, utlån, voksne aktive lånere og deltakere på arrangement – og er dermed den mest attraktive bibliotekskommunen i Norge. Lyngdal og Høylandet følger etter og har også et bedre tilbud og høyere aktivitet på biblioteksområdet enn hva de strukturelle forutsetningene til kommunene skulle tilsi.

Ser vi på de fem største kommunene i landet (se figur under), finner vi at alle unntatt Oslo har et høyere utlån enn forventet ut fra den statistiske modellen.

Figur 6: Antall utlån per innbyggere (blå) i 2015 sett i forhold til antall statistisk forventning. De fem største kommunene i landet.

Kategori 7: Scenekunst

Opplysningene om teater- og operaforestillinger samt publikum er hentet fra medlemsteatrene i Norsk Teater- og Orkesterforening (NTO). Opplysningene om danseforestillinger er hentet fra Danseinformasjonen.no. Private teatre og frie turnerende scenekunstgrupper er ikke inkludert i oversikten, men flere av disse forestillingene er inkludert i oversikten over DKS-forestillinger.

Tabell 16: Scenekunst. Scenekunstforestillinger, og besøk på disse, i kommunene. 2015. Kilde: Riksteatret, NTO, årsrapporter fra regionteatrene.

Kommune	Teaterforestillinger		Teaterbesøk		Danseforestillinger		TOTAL Scene- kunst
	Per 1000 innbyggere	Rang	Per innbygger	Rang	Per innbygger	Rang	Rang
Oslo	5,7	5	1,4	3	0,9	5	1
Rana	8,1	3	1	6	0,8	7	2
Kautokeino	8,1	2	0,9	8	0,7	9	3
Porsgrunn	5,5	6	0,9	7	0,5	13	4
Molde	10,7	1	1	5	0,3	26	5
Tromsø	5,2	7	0,8	9	0,3	24	6
Bergen	3,7	13	0,5	15	0,4	17	7
Trondheim	3,6	15	0,6	10	0,2	30	8
Haugesund	3,9	12	0,6	11	0,1	41	9
Stavanger	4,1	11	0,6	13	0,1	40	9
Askim	2,4	28	0,6	12	0,2	31	11
Hvaler	6,9	4	1,8	1		74	12
Kristiansand	1,9	44	0,6	14	0,3	21	12
Bø (Telemark)	3,3	18	0,2	30	0,2	32	14
Hamarøy	2,2	33	0,2	39	0,5	12	15
Os (Hedmark)	4,6	9	1,1	4		74	16
Ål	1,9	45	0,2	43	0,8	6	17
Halden	2,3	31	0,5	16	0,1	50	18
Hemnes	2,9	21	1,8	2		74	18
Førde	1,9	49	0,4	20	0,2	33	20

Oslo topper vår liste over kommuner med et godt scenekunsttilbud, i år som tidligere år. Her ble det ifølge vår oversikt vist 3767 teater- og operaforestillinger for vel 937 000 publikummere i 2015. Dette tilsvarer 5,7 forestillinger per 1000 innbyggere og 1,4 besøk per innbygger. I tillegg er det registrert 564 danseforestillinger i kommunen.

På andreplass finner vi Rana. Her ble det vist 210 teater- og operaforestillinger (8,1 per 1000 innbyggere) for nesten 25 000 tilskuere. Tredjeplassen tar Kautokeino med 8,1 forestillinger per 1000 innbyggere og 0,9 besøk per innbygger.

Både antallet teaterforestillinger per innbygger samt antall teaterbesøk per innbygger er størst i Molde. Danseaktiviteten er imidlertid ikke like stor i Molde.

Tabell 17: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

Kommune	Scenekunst Forventet	Scenekunst	Scenekunst Attraktivitet
Oslo	8	1	1
Rana	25	2	2
Porsgrunn	46	4	3
Askim	416	11	4
Molde	63	5	5
Kautokeino	6	3	6
Tromsø	67	6	7
Hvaler	357	12	7
Haugesund	116	9	9
Moss	253	23	10
Trondheim	53	8	11
Vågan	174	27	12
Bø (Telemark)	139	14	13
Nedre Eiker	428	245	14
Nord-Aurdal	291	53	15
Bergen	16	7	16
Hamarøy	34	15	17
Ørsta	333	71	18
Verdal	308	21	18
Ål	31	17	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen forteller oss at en god scenekunstkommune er en kommune med følgende strukturelle trekk: få innbyggere, høye kommunale kulturutgifter, høyt utdanningsnivå, har høyskole og kulturhus, men en lav andel besøksnæringer.

Oslo er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av teaterforestillinger, teaterbesøk og danseforestillinger – og er dermed den mest attraktive scenekunstkommunen i Norge. Rana og Porsgrunn har også et bedre tilbud og høyere aktivitet enn hva de strukturelle forutsetningene til kommunene skulle tilsi.

Kategori 8: Kultur for barn og unge

Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken (DKS) er de viktigste offentlige tiltak for kulturtilbud til barn og unge. Selv om disse begge retter seg mot barn, har vi i år valgt å presentere dem hver for seg.

Kulturskole

Tabell 18: Kulturskole. Årstimer i kulturskolen, bredde i kulturskoletilbudet og antall elever fra kommunen i kulturskolen per barn i grunnskolealder (6-15). 2015. Kilde: GSI og KOSTRA/SSB.

Kommune	Timer	Rang	Mangfold timer	Elever i kulturskolen	Rang	TOTAL Kulturskole
	Per innbygger 6-15 år		Rang	Per innbygger 6-15 år		Rang
Granvin	12,02	3	4	0,64	13	1
Eidfjord	16,54	1	17	0,69	7	2
Vestre Slidre	9,52	8	20	0,6	16	3
Aurland	9,15	12	10	0,52	26	4
Ulvik	11,68	5	13	0,51	31	5
Berlevåg	9,29	10	35	0,78	4	5
Balestrand	7,93	17	22	0,64	12	7
Masfjorden	11,06	6	28	0,56	20	8
Øystre Slidre	6,99	32	6	0,59	17	9
Ørland	7,06	28	1	0,51	28	10
Jondal	7,47	25	29	0,67	8	11
Måsøy	9,41	9	12	0,46	43	12
Steigen	6,69	38	2	0,53	24	12
Rendalen	7,54	23	3	0,47	41	14
Stor-Elvdal	6,42	43	8	0,52	25	15
Kåfjord	7,14	27	44	0,69	6	16
Folldal	6,38	45	25	0,59	18	17
Kvænangen	5,98	56	37	0,85	1	18
Fosnes	13,37	2	90	0,79	2	18
Osen	7,74	20	62	0,62	14	20
Lærdal	7,02	31	38	0,52	27	20

Granvin i Hardanger topper vår liste over kulturskolekommuner. Her går 60 barn og unge i kulturskolen. Kommunen har også et godt tilbud med 12 årstimer per barn, samt et mangfold i tilbudet.

Eidfjord, en annen kommune i Hardanger, gir det beste tilbudet målt i antall årstimer, med 16,5 årstimer per barn. Kommunen har også en svært høy elevandel, basert på totalt 68 elever. Dette plasserer kommunen på andreplass i vår oversikt.

Den største kulturskoledeltagelsen finner vi i Kvænangen kommune (0,85 elever per barn i grunnskolealder).

Tabell 19: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

Kommune	Kulturskole Forventet	Kulturskole	Kulturskole Attraktivitet
Ørland	409	10	1
Granvin	176	1	2
Balestrand	99	7	3
Øystre Slidre	86	9	4
Stor-Elvdal	93	15	5
Rælingen	416	192	6
Gamvik	328	106	7
Namsskogan	135	31	8
Berlevåg	49	5	9
Ringebu	134	40	10
Lærdal	67	20	11
Namsos	209	74	12
Karasjok	128	28	13
Hareid	236	90	14
Ål	112	33	15
Måsøy	51	12	16
Fjaler	88	25	17
Nord-Aurdal	179	66	18
Folldal	52	17	19
Våler (Hedmark)	268	115	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen forteller oss at en god kulturskolekommune er en kommune med følgende strukturelle trekk: få innbyggere, høye kommunale kulturutgifter og høyt utdanningsnivå.

Ørland er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av elever, timer og mangfold i kulturskolen – og er dermed den mest attraktive kulturskolekommunen i Norge. Vi ser at Rælingen og Gamvik har en forventet svært lav plassering, men rangerer mye høyere enn forventet på kulturindeksen og har dermed høy kulturattraktivitet (6. og 7. plass).

Den kulturelle skolesekken

Tabell 20: DKS. Totalt besøk i DKS per barn i grunnskolealder (6-15), samt bredde i tilbudet for 2015. Kilde: DKS-sekretariatet.

Kommune	Publikum		Mangfold Publikum	DKS
	Per innbygger 6-15 år	Rang	Rang	Rang
Siljan	10	6	1	1
Førde	9,1	7	2	2
Lavangen	8,9	8	6	3
Tjeldsund	13,5	2	12	3
Vinje	8,1	12	3	5
Rømskog	10,3	5	11	6
Skien	8	13	4	7
Solund	7,9	17	5	8
Kvalsund	8,4	10	14	9
Aurland	8,2	11	13	9
Nissedal	7,8	19	7	11
Gloppen	7,6	22	8	12
Bindal	12,1	3	39	13
Valle	7,8	18	26	14
Leka	8	16	30	15
Hol	7,4	28	18	15
Hamarøy	7,5	26	21	17
Sel	7,6	25	28	18
Kviteseid	8	15	40	19
Kvæfjord	7	45	10	19

Siljan topper vår oversikt over DKS-tilbud. Her hadde man et besøk på 10 per barn i kommunen, og et stort antall besøk på alle kategorier av produksjoner (film, kulturarv, litteratur, musikk, scenekunst og visuell kunst).

Førde, Lavangen og Tjeldsund hadde også et godt tilbud og en stor bredde.

Det største besøket finner vi i Beiarn (16,8 besøk per barn i kommunen). Her hadde man et stort tilbud, men bredden var svakere enn i kommunene på topp 20.

Av større kommuner finner vi Skien på en 7. plass.

Tabell 21: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

Kommune	DKS Forventet	DKS	DKS Attraktivitet
Aurland	4	9	1
Hol	153	15	2
Kviteseid	11	19	3
Vinje	79	5	4
Sel	144	18	5
Flesberg	52	27	6
Seljord	17	50	7
Førde	35	2	8
Namsos	81	46	9
Bamble	187	39	9
Notodden	171	43	11
Øystre Slidre	110	42	12
Sogndal	6	25	13
Evje og Hornnes	113	117	14
Gjerstad	140	147	15
Rygge	157	142	15
Lavangen	22	3	17
Gol	167	153	18
Holtålen	122	56	18
Eidfjord	15	89	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen forteller oss at en god DKS-kommune er en kommune med følgende strukturelle trekk: få innbyggere, høyt utdanningsnivå, ingen kulturhus og en høy andel besøksnæringer. Modellen har svak forklaringskraft i DKS-kategorien (se figur 3).

Aurland er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av publikumsbesøk og mangfold blant DKS-forestillingene – og er dermed den mest attraktive DKS-kommunen i Norge. Vi ser at Hol, på en andre plass på attraktivitetsindeksen, har en relativt lav forventet plassering, men rangerer mye høyere enn forventet på kulturindeksen og har dermed høy kulturattraktivitet.

Kategori 9: Sentrale tildelinger

Støtte til kunst og kultur forteller oss noe om aktiviteten i de kommunene som mottar støtte. Vi har her valgt tre støtteordninger med ulikt nedslagsfelt: Frifond, tildelinger fra Riksantikvaren og Norsk kulturminnefond, samt tildelinger fra Norsk kulturråd og tildelinger over statsbudsjettet til stedbunden aktivitet.

Tabell 22: Sentrale tildelinger til kultur. 2015. Kilde: Norsk teaterråd, Norsk musikkråd, Riksantikvaren, Norsk kulturråd og statsbudsjettet.

	Frifond		Riksantikvar og Kulturminnefond		Statsbudsjett og Kulturråd		TOTAL Sentrale tildelinger
Kommune	Kr per innbygger	Rang	Kr per innbygger	Rang	Kr per innbygger	Rang	Rang
Grue	11,1	13	200	51	589,8	9	1
Røros	14,6	8	231,7	45	154,4	30	2
Notodden	3,6	76	316,1	31	341	17	3
Fjaler	12,4	10	66,3	116	1423,3	1	4
Stange	4,4	54	227,2	48	158,2	29	5
Fosnes	6,3	28	221,2	49	47,4	66	6
Odda	3,3	85	1085,4	4	64,9	59	7
Halden	2,8	100	144,8	70	786,4	3	8
Tynset	8,1	18	82	100	46,6	69	9
Bergen	3,7	70	70	112	686,6	5	9
Lindesnes	10,3	14	951,7	9		164	9
Søndre Land	6,1	33	100,3	88	46,9	68	12
Tvedestrand	2,7	104	389	25	58,7	61	13
Vågå	5,5	38	404,1	23	13,6	130	14
Vikna	18,2	5	399,1	24		164	15
Vestre Toten	3,9	64	126,6	77	51,2	63	16
Ørskog	7,1	22	114,3	83	21,6	105	17
Gran	3,7	74	83,9	97	109,5	42	18
Ringebu	7,8	19	238,7	42	0	164	19
Øvre Eiker	4,8	45	42,8	146	143,8	34	19

Grue tar førsteplassen i denne kategorien i år. Aktører i Grue har fått relativt høye tildelinger per innbygger fra Statsbudsjettet og Kulturrådet (med en tildeling på i overkant av 2,5 millioner til Norsk Skogfinsk Museum), i tillegg til relativt høye tildelinger fra Frifond med 11,1 kr per innbygger (totalt 53 000 kr).

Fjaler er kommunen med den høyeste tildelingen fra Statsbudsjett og Kulturråd med 1423 kr per innbygger. Tilskuddet til Nordisk kunstnarsenter Dale på i underkant av 2,9 millioner kroner er årsaken til denne plasseringen.

Vinneren når det gjelder Frifond, er Høylandet med over 48 kr per innbygger og en total tildeling på 60 000 kr.

Ser vi på tildelinger fra Riksantikvaren, Norsk kulturminnefond og istandsettingsmidler, er det Folldal, med sine gruver, som ligger på topp med 1967 kr per innbygger (totalt i overkant av 3,1 millioner kroner i totale tildelinger).

Statsstøtte til museer og teater har vi ikke inkludert i disse tallene, da disse tildelingene er vanskelig å brette ned på kommunenivå.

Tabell 23: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

Kommune	Tildelinger Forventet	Tildelinger	Tildelinger Attraktivitet
Grue	300	1	1
Bergen	310	9	2
Trondheim	305	25	3
Notodden	275	3	4
Halden	294	8	5
Stange	347	5	6
Stavanger	246	43	7
Oslo	302	67	8
Øvre Eiker	415	19	9
Nedre Eiker	428	201	10
Røros	113	2	11
Tvedestrand	363	13	12
Gran	385	18	13
Vestre Toten	387	16	14
Bodø	229	29	15
Sørumsund	391	58	16
Tromsø	286	66	17
Lindesnes	275	9	18
Nes (Akershus)	420	85	19
Nannestad	421	186	20
Skedsmo	426	312	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen forteller oss at en kommune der mange aktører mottar store statlige tildelinger er en kommune med følgende strukturelle trekk: små kommuner (få innbyggere), høyt utdanningsnivå, høye kommunale kulturutgifter og en lav andel besøksnæringer.

Grue er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av sentrale tildelinger – og er dermed den mest attraktive kommunen på dette området i Norge.

Kategori 10: Frivillighet

Frivillighet er svært viktig for det lokale kulturlivet. Her presenterer vi aktivitetstall basert på mva.-refusjonsordningen for frivillige organisasjoner, samt medlemstall for tre kulturaktiviteter med et stort samlet medlemstall i svært mange kommuner: Kor, korps og husflidslag. Historielag og deltakere på voksenopplæringskurs relatert til kultur er også inkludert i år.

Tabell 24: Frivillighet. Mva.-refusjon (kr per innbygger), medlemstall for korps, kor, historielag og husflidslag samt deltakere i voksenopplæring i 2015.

	Mva.-refusjon	Korps	Kor	Historielag	Husflidslag	Voksenopplæring	TOTAL Frivillighet
Kommune	Per 1000 innbyggere	Rang					
Lesja	26,8	38,4	64,2	69,6	25,3	13,6	1
Tranøy	43,1	8,4	57	55,1	29,8	79,7	2
Solund	39	65	36,9	254,8		33,1	3
Inderøy	29,7	22,3	32,5	45,9	10,6	26,4	4
Sømna	27,3	42,3	22,6	29,5	29	19,2	5
Tynset	22,9	41,6	33	10,2	19,2	39,1	6
Bremanger	27,3	62,4	27,3		27,6	27,3	7
Meløy	29,3	37,6	45,7	23,6	13,3	13,8	8
Rennebu	31,1	16,8	19,9	19,5	24,6	47,2	9
Midtre Gauldal	18,5	26,2	34	23,2	8,7	45,1	10
Vaksdal	20	28,4	31,3	16,2	13,3	26,9	11
Steigen	16,7	38,9	26,3	44,8	8,7	27,5	12
Ullensvang	45,3	15,9	31,2	271,1	23,8	4,1	13
Bø (Telemark)	48,5	17,4	26,4	43,8		47,9	14
Jondal	49,9	29,9	60,7			59,8	15
Kvitsøy	39,2	64,9	45,8			42	16
Høylandet	156,6	24,8	25,6	102,4		13,6	17
Fosnes	37,5	91,6	36,3			91,6	18
Gloppen	22	18,7	26,8	71,9		41,8	19
Eid	26,7	37,2	18,8		9,8	69,8	20

I år som i fjor finner vi Lesja i Gudbrandsdalen på toppen av lista som frivillighetskommunen i Norge, etterfulgt av Tranøy i Troms som seiler opp på andreplass foran Solund. Vi har igjen fått tall fra kor, korps, husflidslag, historielag og i tillegg fått tall fra deltagere på voksenopplæring gitt av Studieforbundet kultur og tradisjon, og Musikkens studieforbund. Disse to studieforbundene arrangerer studietilbud innen kunst og kultur.

Dersom vi studerer de ulike delindikatorene, finner vi at Træna fikk mest mva.-refusjon per innbygger: hele 745 kr pr. innbygger. Denne mva.-refusjonen gikk i all hovedsak til Trænafestivalen. Tysnes, Høylandet, Balestrand og Røros fikk alle over 100 kroner per innbygger i mva.-refusjon.

Utsira, Fosnes og Norddal topper fortsatt listen over kommuner med flest korpsmedlemmer per innbygger. Dette er alle små kommuner med under 2000 innbyggere.

Sande i Møre og Romsdal topper listen over korkommuner. Medlemstallet tilsier at mer enn 10 % av befolkningen synger i kor. Det kan imidlertid også være slik at personer utenfra kommunen deltar i korsangen. Fedje og Audnedal kommer på de to neste plassene.

Husflidsaktiviteten er størst i Bykle, Kåfjord og Åseral, mens Utsira, Bygland og Dovre topper listen over antall deltagere på arrangementer som har fått voksenopplæringsmidler.

Tabell 25: Forventet rangering, faktisk rangering og kulturattraktivitet.

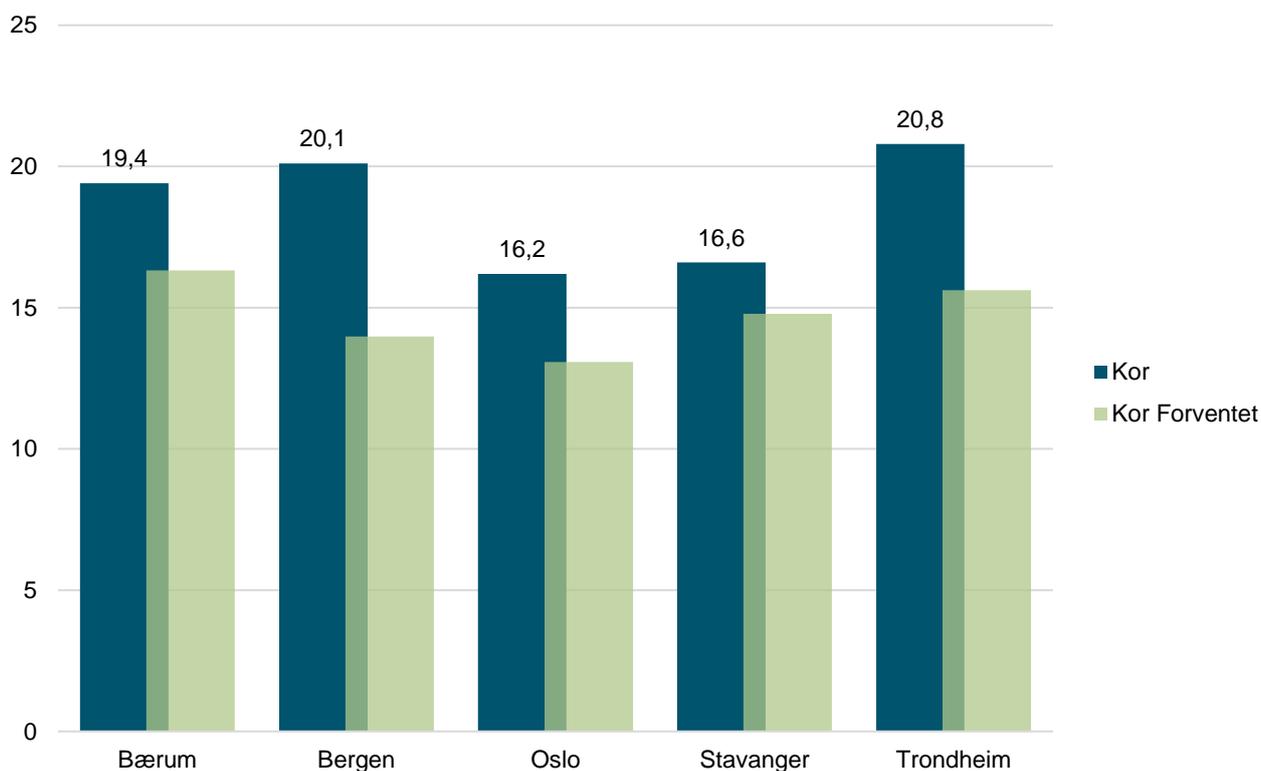
Kommune	Frivillighet Forventet	Frivillighet Rang	Frivillighet Attraktivitet
Solund	21	1	1
Steinkjer	301	18	2
Bømlo	339	21	3
Oslo	415	233	4
Trondheim	403	95	5
Sarpsborg	428	288	6
Ringsaker	423	129	7
Bergen	396	167	8
Skedsmo	424	230	9
Fredrikstad	425	221	10
Meløy	290	15	11
Lillehammer	273	28	12
Lindås	366	53	13
Bø (Telemark)	147	2	14
Sandnes	427	346	15
Karmøy	426	297	16
Kragerø	289	22	17
Bamble	370	59	17
Haram	333	42	19
Hamar	348	62	20

Basert på den statistiske modellen av hvilke faktorer som påvirker kulturtilbud og -aktivitet, kan vi regne ut forventet verdi på indikatorene i kulturindeksen, og dermed også få en ny såkalt forventet rangering. Differensen mellom forventet verdi på en kulturindikator og faktisk verdi gir oss grunnlaget for en rangering av kulturattraktivitet: hvilke kommuner er det som har mer eller mindre kultur enn de «burde» ha ifølge vår modell?

Forklaringsmodellen på kjennetegn ved gode kulturkommuner forteller oss at en god frivillighetskommune er en kommune med følgende strukturelle trekk: høyt utdanningsnivå og få innbyggere. De statistiske analysene gir oss ulike utslag på de seks frivillighetsindikatorene. Vi ser blant annet at mva.-refusjon er negativt korrelert med kommunale utgifter. Dette tyder på at frivillig kulturaktivitet er høyere i kommuner der kommunen bruker lite penger på kultur. Dette kan forklares på bakgrunn av at frivillige lag og organisasjoner er mer motivert til å søke om mva.-refusjon på steder der kommunen har få økonomiske midler til å tilby. En mulig forklaring på den negative korrelasjonen kan også være at den frivillige aktiviteten fungerer som et substitutt for den kommunale kulturadministrasjonen.

Solund er den kommunen i landet som har størst positivt avvik mellom hva modellen forteller oss de «burde» ha av medlemmer i kor, korps, husflidslag og historielag, samt deltakere på voksenopplæring og mva.-refusjon, og hva de faktisk har. Det betyr at Solund er den mest attraktive frivillighetskommunen i landet. De er også den kommunen som har mest frivillighet innen kunst og kultur målt per innbygger og toppe både den faktiske frivillighetsindeksen og attraktivitetsindeksen. Steinkjer, Bømlo og Oslo har også mye mer frivillighet enn hva de strukturelle forutsetningene skulle tilsa. Skedsmo havner riktignok på en 233. plass i den faktiske indeksen, men skulle etter sine forutsetninger ha havnet på en 415. plass. Attraktiviteten er dermed høy.

Ser vi på de fem største kommunene i landet (se figur under), finner vi at samtlige har flere korsangere enn hva modellen forteller oss at de «burde» hatt.

Figur 7: Antall kormedlemmer per innbyggere (blå) i 2015 sett i forhold til antall statistisk forventning. De fem største kommunene i landet.

Fylkesoversikt

Dersom vi aggregerer kommunedataene fra Norsk kulturindeks opp på fylkesnivå, får vi oversikt over kulturnivået i norske fylker.

Tabell 26: Fylkenes score på Norsk kulturindeks 2016. Rangering totalt og fordelt på kategorier.

Fylke	Norsk Kulturindeks	Kunstnere	Kulturarbeidere	Museum	Konsert	Kino	Bibliotek	Scenekunst	Kulturskole	DKS	Tildeling	Frivillighet
Sør-Trøndelag	1	4	4	4	1	1	6	4	6	14	1	6
Hordaland	2	3	3	5	3	5	10	3	12	19	2	8
Troms	3	5	5	9	6	3	6	2	8	7	9	11
Oslo (Fylke)	4	1	1	1	1	7	17	1	19	18	4	16
Oppland	5	8	8	6	8	19	2	16	5	10	3	5
Telemark	6	5	11	13	7	4	12	5	10	1	7	10
Vest-Agder	7	7	6	10	14	6	1	8	14	3	7	12
Finnmark	8	13	2	3	10	8	16	7	1	11	10	13
Nord-Trøndelag	9	16	12	11	10	12	8	12	3	5	5	1
Nordland	10	15	7	2	9	18	13	6	7	6	10	4
Sogn og Fjordane	11	18	10	11	3	16	14	14	3	1	10	2
Rogaland	12	9	9	7	13	9	4	9	8	17	14	18
Møre og Romsdal	13	18	15	8	5	15	19	10	1	14	18	2
Hedmark	14	10	15	17	16	17	3	13	11	11	13	7
Vestfold	15	11	14	16	12	2	4	18	17	11	19	15
Aust-Agder	16	17	13	14	16	13	9	19	15	4	5	9
Akershus	17	2	17	18	14	10	11	15	13	16	17	17
Buskerud	18	11	17	15	19	14	15	17	15	7	16	14
Østfold	19	14	19	19	18	11	18	11	18	9	15	19

For femte år på rad havner Sør-Trøndelag på toppen av fylkesindeksen. Sør-Trøndelag er det beste fylket når det gjelder konsert, kino og sentrale tildeling. På andreplass finner vi Hordaland, mens Oslo inntar tredjeplassen. Oslo er sterkest i kategoriene kunstnere, kulturarbeidere, museum, konsert og scenekunst.

På bunn finner vi, i år som i fjor, Buskerud og Østfold.

Regionene

Kulturtilbud er ofte regionale tilbud. Bosatte innenfor en region benytter seg gjerne av et felles kulturtilbud som finnes i regionen. Det er derfor interessant å se på kulturnivået i de norske regionene. I oversikten har vi benyttet politiske regioner som ofte benyttes i forbindelse med analyser av arbeidsmarked, flytting, pendling o.l. I denne inndelingen er landet delt opp i 83 regioner.

Tabell 27: Regionenes score på Norsk kulturindeks 2016. Rangering totalt og fordelt på kategorier.

Region	Norsk Kulturindeks	Kunstnere	Kulturarbeidere	Museum	Konserter	Kino	Bibliotek	Scenekunst	Kulturskole	DKS	Tildelinger	Frivillighet
Rørosregionen	1	12	3	3	1	37	19	44	7	9	1	10
Trondheimsregionen	2	7	9	13	4	4	33	5	52	74	9	38
Bergen (Region)	3	3	4	9	6	4	29	3	78	84	4	54
Tromsøregionen	4	6	8	27	10	2	16	4	48	57	27	67
Lillehammerregionen	5	9	5	5	25	69	6	29	41	73	39	4
Øst-Telemark	6	28	21	5	59	13	8	27	37	8	2	53
Oslo (Region)	7	1	1	1	3	18	52	1	82	80	23	70
Valdres	8	21	7	40	18	63	4	47	1	17	20	29
Fjellregionen	9	14	39	78	39	43	1	21	4	52	6	1
Vest-Telemark	10	4	10	4	44	73	20	36	5	3	31	35
Innherred	11	39	28	34	50	9	36	13	44	31	11	13
Kristiansandregionen	12	13	12	23	38	19	9	10	74	16	23	69
Midt-Telemark	13	10	35	72	11	12	58	25	26	23	12	26
Hallingdal	14	31	11	35	46	45	5	40	9	12	64	5
Lofoten	14	11	14	12	22	58	75	13	22	25	39	25
Salten	16	36	26	20	29	47	15	46	46	38	10	28
Stavangerregionen	17	17	15	15	34	24	18	9	49	77	37	77
Vest-Finnmark	18	46	17	10	31	6	47	18	18	53	42	60
Sogn	19	63	40	19	20	17	12	48	25	4	37	30
Rørosregionen	1	12	3	3	1	37	19	44	7	9	1	10

Rørosregionen (Røros, Holtålen og Tydal) vinner årets regionkamp, slik de har gjort tidligere år. Regionen er spesielt sterk i kategoriene konserter og sentrale tildelinger. På andre plass finner vi Trondheimsregionen, mens Bergen inntar tredje plass.

Kilder og metode

I det følgende vil vi ta for oss alle kilder og metoder som ligger til grunn for Norsk kulturindeks.

Tabell 28: Kategorier, kilder, årstall og vektinger for Norsk kulturindeks.

Kategori	Kilde	År	Vekting
1 KUNSTNERE			
1a Kunstnertetthet	Medlemsregister fra 10 kunstnerorganisasjoner	2015	5 %
1b Kunstnermangfold	Medlemsregister fra 10 kunstnerorganisasjoner	2015	2,50 %
1c Tildelinger fra Statens kunstnerstipend	Statens kunstnerstipend	2015	2,50 %
2 KULTURARBEIDERE			
2a Sysselsatte innen kunstnerisk produksjon	SSB sin sysselsettingsstatistikk (SN2007)	2015	3,3 %
2b Sysselsatte innen kulturformidling	SSB sin sysselsettingsstatistikk (SN2007)	2015	3,3 %
2a Sysselsatte i media	SSB sin sysselsettingsstatistikk (SN2007)	2015	3,3 %
3 MUSEUM			
3a Kommunale midler til museum	Norsk kulturråd	2015	3,3 %
3b Totalt Besøkstall	KOSTRA/SSB	2015	3,3 %
3c: Besøkstall, betalende	Tilsendte lister/årsrapporter fra konsoliderte museer.	2015	3,3 %
4 MUSIKK			
4c Antall konserter billettselskaper	Billettservice, Billettportalen, TicketCo, eBillett, Hoopla	2015	5 %
4d Billettinntekter for konserter billettselskaper	Billettservice, Billettportalen, TicketCo, eBillett, Hoopla	2015	5 %
5 KINO			
5a Antall filmframvisninger totalt	KOSTRA/SSB	2015	2,50 %
5b Antall kinobesøk totalt	KOSTRA/SSB	2015	2,50 %
5c Mangfold filmframvisninger	KOSTRA/SSB	2015	2,50 %
5d Mangfold kinobesøk	KOSTRA/SSB	2015	2,50 %
6 BIBLIOTEK			
6a Totalt utlån fra folkebibliotek (alle medier)	KOSTRA/SSB	2015	2,50 %
6b Antall besøk i folkebibliotek	KOSTRA/SSB	2015	2,50 %
6c Voksne aktive lånere	Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket	2015	2,50 %
6d Antall deltagere på arrangementer i folkebibliotekene	Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket	2015	2,50 %
7 SCENEKUNST			
7a Antall teaterforestillinger	NTO statistikk + tilsendte lister fra regionteatre	2015	3,3 %
7b Teaterpublikum	NTO statistikk + tilsendte lister fra regionteatre	2015	3,3 %
7c Antall danseforestillinger	Danseinformasjonen	2015	3,3 %
8 KULTUR FOR BARN			
KULTURSKOLE			7,50 %
8a Antall årstimer totalt i kulturskolen	GSI	2015	2,50 %
8b Bredden i kulturskoletilbudet	GSI	2015	2,50 %
8c Antall elever fra kommunen i kulturskole	KOSTRA/SSB	2015	2,50 %
DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN			2,50 %
8d Antall besøk Den kulturelle skolesekken	DKS-sekretariatet / Ksys	2015	1,25 %
8d Bredden i DKS tilbudet	DKS-sekretariatet / Ksys	2015	1,25 %
9 SENTRALE TILDELINGER			
9a Kulturfondtildelinger + tilskudd over statsbudsjettet	Norsk kulturråd og Statsbudsjettet 2012	2015	3,3 %
9b Tildelinger Frifond	Frifond	2015	3,3 %
9c Tildelinger Riksantikvaren	RA og Norsk kulturminnefond	2015	3,3 %
10 FRIVILLIGHET			
10a MVA refusjon siste tre år	Lotteri- og stiftelsestilsynet	2015	2,50 %
10b Antall korpsmedlemmer	Norges musikkorps forbund og korpsnett	2015	1,50 %
10d Antall historielagsmedlemmer	Landslaget for historielag	2015	1,50 %
10c Antall kormedlemmer	4 korforbund + KOSTRA (se metode)	2015	1,50 %
10e Antall husflidsmedlemmer	Norges husflidslag	2015	1,50 %
10f Deltagere voksenopplæring	VOX, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	2015	1,50 %

Kategori 1: Kunstnere

1a Kunstnertetthet

Mål

Indikerer hvor stor andel av befolkningen som er medlem av en kunstnerorganisasjon og som dermed kan anses som en profesjonell kunstner.

Formel

$(A/B) \times 1000$ der A= Antall medlemskap i de 10 største kunstnerorganisasjonene med hjemmeadresse i kommunen. B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne andelen av kommunens innbyggere som er medlem i én av de 10 største kunstnerorganisasjonene. Tallene vises i antall per 1000 innbyggere.

Kilder

Medlemslister fra Den norske forfatterforeningen, Foreningen for norske tekstforfattere og komponister (NOPA), Gramart, Grafil, Musikerne fellesorganisasjon, Norsk filmforbund, Norsk skuespillerforbund, Norske dansekunstnere, Norske billedkunstnere og Norske kunsthåndverkere. Tall er hentet ut i juni 2016.

Vekting

Delindikatoren vektet med 50% av kunstnerindikatoren og 5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Totalt utgjør disse medlemmene 78% av norske kunstnere registrert i én eller flere kunstnerorganisasjoner (jf. Heian m.fl 2008). Tallene omfatter alle medlemmer bosatt i Norge, men enkelte av kunstnerne kan være registrert i flere organisasjoner. Opptakskrav i organisasjonene varierer. Noen stiller strenge krav til kunstnerisk utøvelse, andre er åpne. Mer om dette finnes på den enkelte organisasjons hjemmeside.

1b Kunstnermangfold

Mål

Indikerer hvor mange medlemmer fra ulike kunstnerorganisasjoner som er bosatt i kommunen.

Formel

Summen av rangeringer for (A/B) for hver av de 10 største kunstnerorganisasjonene der A= Antall medlemskap for hver av de 10 største kunstnerorganisasjonene med hjemmeadresse i kommunen. B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Ved å summere rangeringer for medlemstetthet i de ulike organisasjonene vil denne indikatoren favorisere kommuner som har høy medlemstetthet i flest mulig medlemsorganisasjoner og dermed kunstnere fra ulike sjangere. Tallene vises som en rangering mellom kommunene.

Kilder

Medlemslister fra Den norske forfatterforeningen, Foreningen for norske tekstforfattere og komponister (NOPA), Gramart, Grafil, Musikerne fellesorganisasjon, Norsk filmforbund, Norsk skuespillerforbund, Norske dansekunstnere, Norske billedkunstnere og Norske kunsthåndverkere. Tall er hentet ut i juni 2016.

Vekting

Delindikatoren vektet med 25% av kunstnerindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Se 1a Kunstnertetthet.

1c Tildelinger Statens kunstnerstipend (SKS)

Mål

Indikerer hvordan Statens kunstnerstipend har vurdert det kunstneriske arbeidet til kunstnere bosatt i kommunen.

Formel

(A/B) , der A= Antall kroner tildelt kunstnere i kommunen av Statens kunstnerstipend og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Ved å summere antall kroner tildelt i støtte av Statens kunstnerstipend får man en oversikt som gjenspeiler de kunstneriske vurderinger som er foretatt av SKS. Dette gir en kvantitativ indikator på kvalitet.

Kilder

SKS sine tildelinger for 2015: Arbeidsstipend, Arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere, diversestipend og garantiinntekt. Tallene inkluderer alle utbetalinger, også til de som har mottatt flerårig stipend fra tidligere år.

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av kunstnerindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Vi har ikke tilgang til summene for garantiinntekt da dette er å regne som private opplysninger. Disse er oppført med en gjennomsnittsinntekt på 238 500,-.

Kategori 2: Kulturarbeidere

2a Sysselsatte innen kunstnerisk produksjon

Mål

Indikerer hvor mange som er registrert sysselsatt innen kunstnerisk produksjon i kommunen.

Formel

(A/B) der A= Antall sysselsatte i kulturyrker og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Med utgangspunkt i SSB sin sysselsettingsstatistikk har vi valgt ut antall ansatte i yrker som er relatert til kunstnerisk produksjon. Dette omfatter både ansatte og selvstendige næringsdrivende.

Kilder

SSBs sysselsettingsstatistikk på fem-siffernivå (SN2007). Følgende kategorier er valgt ut:

32120	Produksjon av gull- og sølvvarer og lignende artikler
32130	Produksjon av bijouteri og lignende artikler
32200	Produksjon av musikkinstrumenter
90011	Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen musikk
90012	Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen scenekunst
90019	Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet ikke nevnt annet sted
90031	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen visuell kunst
90032	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen musikk
90033	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen scenekunst
90034	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen litteratur
90039	Selvstendig kunstnerisk virksomhet ikke nevnt annet sted

Vekting

Delindikatoren vektes med 33,3 % av indikatoren kulturarbeidere og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

I motsetning til 1a Kunstnertetthet, er sysselsatte registrert med arbeidskommune.

2b Sysselsatte innen kulturformidling

Mål

Indikerer hvor mange som er registrert sysselsatt innen kulturformidling i kommunen.

Formel

Se 2a

Metode

Se 2a.

Kilder

SSBs sysselsettingsstatistikk på fem-siffernivå (SN2007). Følgende kategorier er valgt ut:

58110	Utgivelse av bøker
58190	Forlagsvirksomhet ellers
58210	Utgivelse av programvare for dataspill
59140	Filmfremvisning
59200	Produksjon og utgivelse av musikk- og lydopptak
74903	Impresariovirksomhet
90020	Tjenester tilknyttet underholdningsvirksomhet
90040	Drift av lokaler tilknyttet kunstnerisk virksomhet
91011	Drift av folkebiblioteker
91021	Drift av kunst- og kunstindustrimuseer
91022	Drift av kulturhistoriske museer
85521	Kommunal kulturskoleundervisning
85522	Undervisning i kunsthøgskole
85529	Annen undervisning innen kultur

Vekting

Delindikatoren vektes med 33,3 % av indikatoren kulturarbeidere og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

I motsetning til 1a Kunstnertetthet, er sysselsatte registrert med arbeidskommune.

2d Sysselsatte innen media

Mål

Indikerer hvor mange som er registrert sysselsatt innen kunstnerisk produksjon i kommunen.

Formel

Se 2a

Metode

Se 2a

Kilder

SSB sin sysselsettingsstatistikk på fem-siffernivå (SN2007). Følgende kategorier er valgt ut:

58130	Utgivelse av aviser
58140	Utgivelse av blader og tidsskrifter
59110	Produksjon av film, video og fjernsynsprogrammer
59120	Etterarbeid knyttet til produksjon av film, video og fjernsynsprogrammer
59130	Distribusjon av film, video og fjernsynsprogrammer
60100	Radiokringkasting
60200	Fjernsynskringkasting

Vekting

Delindikatoren vektes med 33,3 % av indikatoren kulturarbeidere og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

I motsetning til 1a Kunstnertetthet, er sysselsatte registrert med arbeidskommune.

Kategori 3: Museum

3a Kommunale midler til museum

Mål

Måle den lokale museumsaktiviteten.

Formel

(A/B)

der A= Antall kroner tildelt fra kommunen til museumsformål og B= Antall innbyggere i kommunene.

Metode

Beregne antall kommunale kroner til museum per innbygger i kommunen.

Kilder

SSB/Kostra (funksjon 375), tall fra 2015.

Vekting

Delindikatoren vektes med 33 % av museumsindikatoren og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

3b Besøk på museum

Mål

Indikerer populariteten til museene ved å se på samlet besøkstall for museene i kommunene.

Formel

(A/B)

der A= Samlet besøk i hver kommune og B= Antall innbyggere kommunen.

Metode

Beregne antall besøk per innbygger i kommunen.

Kilder

Tilsendte, innsamlede tall fra norske museer i 2015, samt tall fra Norsk kulturråd.

Vekting

Delindikatoren vektes med 33 % av museumsindikatoren og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Noen konsoliderte museer har kun registrert totalt antall besøk. Vi har i slike tilfeller fordelt det totale besøkstallet likt på de ulike museumsarene.

3c Betalende besøk på museum

Mål

Indikerer populariteten til museene ved å se på betalende besøkstall for museene i kommunene. Disse har bevisst valgt å besøke museene og betalt for å gjøre dette i motsetning til personer som har gått igjennom et parkområde etc.

Formel

(A/B) der A= Samlet betalende besøk i hver kommune og B= Antall innbyggere kommunen.

Metode

Beregne antall betalende besøk per innbygger i kommunen.

Kilder

Tilsendte, innsamlede tall fra Norske museer i 2015, samt tall fra Norsk kulturråd.

Vekting

Delindikatoren vektet med 33 % av museumsindikatoren og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

En rekke museumsbesøk blir registrert dersom de besøkende kun er innom et parkanlegg eller lignende. Ved å inkludere betalende besøk vektlegger vi personer som har ytt noe for å se en samling, en utstilling eller lignende.

Noen museer har kun rapportert inn besøkstall til Kulturrådet, og ikke spesifisert betalende besøk. I slike tilfeller går vi ut fra at antall betalende besøk er 0.

Kategori 4: Konserter

4c Antall konserter billettselskaper

Mål

Indikerer hvor mange konserter som har blitt avholdt i en kommune.

Formel

$(A/B) \times 1000$

der A= Antall konserter registret av de største billettselskapene og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antall konserter som har blitt avholdt i de ulike kommunene.

Kilder

Billettservice, Billettportalen, TicketCo, eBillett, Hoopla, Ringbillett, Aurora, Tikkio og Linticket. Tall for 2015.

Vekting

Delindikatoren vektes med 50 % av konsertindikatoren og 5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Utvalgte billettselskaper regnes som de største i markedet. Vi har likevel ingen sikker oversikt over dette.

Vi har benyttet 2014-tall fra TicketCo, da det ikke lot seg gjøre å fremskaffe 2015-tall.

4d Billettinntekter for konserter gjennom billettselskaper

Mål

Indikerer størrelsen og populariteten på konserter som er avholdt.

Formel

(A/B)

der A= Billettinntekter registret av de største billettselskapene og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne summen av solgte billetter for konserter avholdt i de ulike kommunene.

Kilder

Billettservice, Billettportalen, TicketCo, eBillett, Hoopla, Ringbillett, Aurora, Tikkio og Linticket. Tall for 2015.

Vekting

Delindikatoren vektes med 50 % av konsertindikatoren og 5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Utvalgte billettselskaper regnes som de største i markedet. Vi har likevel ingen sikker oversikt over dette.

Vi har benyttet 2014-tall fra TicketCo, da det ikke lot seg gjøre å fremskaffe 2015-tall.

Kategori 5: Kino

5a Antall filmfremvisninger totalt

Mål

Indikerer det totale tilbudet på kinofeltet.

Formel

$(A/B) \times 1000$ der A= Antall konserter og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne hvor mange filmvisninger som har blitt avholdt i den enkelte kommune. Tallene vises i antall per 1000 innbyggere.

Kilder

KOSTRA / Film og Kino. Tallene inkluderer både kommunale og private kinoer.

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av kinoindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

5b Mangfold filmfremvisninger

Mål

Indikerer bredden i kinotilbudet.

Formel

Summen av rangeringer for (A/B) der A= Antall filmfremvisninger fordelt på 6 landkategorier (Norske, Nordiske, Britiske, Europeiske, Amerikanske, andre). B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne den geografiske spredningen av filmvisninger på kinoer i den enkelte kommune. Tallene vises i antall per 1000 innbyggere.

Kilder

KOSTRA / Film og Kino. Tallene inkluderer både kommunale og private kinoer.

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av kinoindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

5c Antall kinobesøk totalt

Mål

Indikerer det totale besøket på kinofeltet.

Formel

(A/B)

der A= Antall kinobesøk og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antallet kinobesøk per innbygger i den enkelte kommune.

Kilder

KOSTRA / Film og Kino. Tallene inkluderer både kommunale og private kinoer.

Vekting

Delindikatoren vektet med 25 % av kinoindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

5d Mangfold kinobesøk

Mål

Indikerer bredden i kinobesøket.

Formel

Summen av rangeringer for (A/B) der A= Antall kinobesøk på filmer fordelt på 6 landkategorier (Norske, Nordiske, Britiske, Europeiske, Amerikanske, andre). B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne den geografiske spredningen av filmene som publikum har besøkt i den enkelte kommune. Tallene vises i antall per 1000 innbyggere.

Kilder

KOSTRA / Film og Kino. Tallene inkluderer både kommunale og private kinoer.

Vekting

Delindikatoren vektet med 25 % av kinoindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Kategori 6: Bibliotek

6a Totalt utlån, alle medier

Mål

Indikerer hvor stort utlån bibliotekene i kommunen har hatt.

Formel

(A/B)

der A= Antall utlånte bøker og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antall medier totalt som er utlånt per innbygger i kommunen i 2015.

Kilder

KOSTRA.

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av bibliotekindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

6b Totalt besøk i folkebibliotekene

Mål

Indikerer hvor mange som oppsøker folkebibliotekene og dermed hvor relevant biblioteket er som møtested.

Formel

(A/B)

der A= Antall besøk og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antall besøk ved folkebibliotek per innbygger i kommunen i 2015.

Kilder

KOSTRA.

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av bibliotekindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Innrapporteringen for bibliotekbesøk kan være mangelfull i enkelte kommuner.

6c Antall voksne aktive biblioteklånere

Mål

Indikerer hvor mange voksne som aktivt bruker biblioteket i kommunen.

Formel

$$(A/B) \times 1000$$

der A= Antall registrerte aktive lånere og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antall registrerte voksne aktive lånere per 1000 innbyggere i den enkelte kommune i 2015.

Kilder

Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket.

Vekting

Delindikatoren vektet med 25 % av bibliotekindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

En voksen aktiv låner er en person over 18 år som har minst 1 registrert lån i et gitt år.

6d Antall deltagere på arrangementer i Folkebibliotekene

Mål

Indikerer hvor mange som oppsøker folkebibliotekene og dermed hvor relevant biblioteket er som møtested.

Formel

$$(A/B)$$

der A= Antall deltagere og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antall deltagere på arrangement ved folkebibliotek per innbygger i kommunen i 2015.

Kilder

Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket.

Vekting

Delindikatoren vektet med 25 % av bibliotekindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Kategori 7: Scenekunst

7a Antall teaterforestillinger

Mål

Indikerer hvor mange teaterforestillinger fra institusjonsteatre som har blitt vist i kommunen.

Formel

$(A/B) \times 1000$

der A= Antall spilte teaterforestillinger og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antall teaterforestillinger som er spilt i den enkelte kommune i 2015. Tallene vises i antall per 1000 innbyggere.

Kilder

NTOs statistikk, samt innrapportering av turnetall for følgende teater: Hordaland teater, Beivvás, Teatret vårt, Teater Ibsen, Carte Blanche, Åarjelhsaemien Teatere, Riksteateret, Sogn og Fjordane teater, Teater Manu, Teater Innlandet, Nord-Trøndelag teater, Kilden teater- og konserthus, Hålogaland teater, Nordland teater, Brageateret, Den norske Opera og ballett, Østfold teater, Rogaland teater og Grenland Friteater/PIT.

Vekting

Delindikatoren vektes med 33 % av scenekunstindikatoren og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

7b Antall besøk på teaterforestillinger

Mål

Indikerer hvor mange besøk som har vært på teaterforestillinger i kommunen.

Formel

(A/B)

der A= Antall besøk og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antall besøk på teaterforestillinger som er spilt i den enkelte kommune i 2015.

Kilder

NTOs statistikk, samt innrapportering av turnetall for følgende teater: Hordaland teater, Beivvás, Teatret vårt, Teater Ibsen, Carte Blanche, Åarjelhsaemien Teatere, Riksteateret, Sogn og Fjordane teater, Teater Manu, Teater Innlandet, Nord-Trøndelag teater, Kilden teater- og konserthus, Hålogaland teater, Nordland teater, Brageateret, Den norske Opera og ballett, Østfold teater, Rogaland teater og Grenland Friteater/PIT.

Vekting

Delindikatoren vektes med 33 % av scenekunstindikatoren og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

7c Antall danseforestillinger

Mål

Indikerer hvor mange danseforestillinger som har blitt vist i kommunen.

Formel

$$(A/B) \times 1000$$

der A= Antall danseforestillinger og B= Antall innbyggere i kommunen.

Metode

Beregne antall danseforestillinger som er vist i den enkelte kommune i 2015. Tallene vises i antall per 1000 innbyggere.

Kilder

Danseinformasjonen.

Vekting

Delindikatoren vektes med 33 % av scenekunstindikatoren og 3,3 % av Norsk kulturindeks

Merknad

Danseinformasjonen er basert på en frivillig registrering. Det vites derfor ikke om denne oversikten er komplett.

Kategori 8: Kultur for barn og unge

7a Antall årstimer totalt i kulturskolen

Mål

Indikerer størrelsen på kulturskoletilbudet i kommunen.

Formel

(A/B)

der A= Antall årstimer med undervisning totalt og B= Antall barn i kommunen (6-15 år).

Metode

Beregne antall årstimer med undervisning i kulturskolen i den enkelte kommune i skoleåret 2015/15 samt timer gitt til annen undervisning betalt av kulturskolen.

Kilder

Grunnskolenes informasjonssystem (GSI). (B1, B2, B3, B4 og B5)

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av kultur for barn-indikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

For kommuner med interkommunale kulturskoler, er tilbudet fordelt på de respektive kommunene etter folketall.

7b Bredden i kulturskoletilbudet

Mål

Indikerer bredden på kulturskoletilbudet i kommunen.

Formel

Summen av rangeringer for (A/B)

der A= Antall årstimer med undervisning i de enkelte kunststartene (musikk, visuelle kunsthøgskole, teater, dans og skapende skriving) og B= Antall barn i kommunen (6-15 år).

Metode

Beregne bredden i kulturskoletilbudet ved å summere opp rangeringene for størrelsen i undervisningstilbud i ulike kunstformer.

Kilder

Grunnskolenes informasjonssystem (GSI). (B1, B2, B3, B4, B5)

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av kultur for barn-indikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

7c Antall elever fra kommunen i kulturskolen

Mål

Indikerer størrelsen på bruken og interessen for kulturskoletilbudet i kommunen.

Formel

(A/B) der A= Antall elever fra kommunen som går i kulturskolen og B= Antall barn i kommunen (6-15 år).

Metode

Beregne antall elever som går i kulturskolen i den enkelte kommune i skoleåret 2015/15.

Kilder

KOSTRA.

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av kultur for barn-indikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

I de tilfeller der kulturskolen er organisert som et interkommunalt samarbeid er årstimer fordelt etter antall innbyggere i kulturskolealder.

7d Antall publikum DKS

Mål

Indikerer omfanget av DKS-tilbudet i kommunen.

Formel

(A/B)

der A= Antall elever som har deltatt på en DKS-produksjon og B= Antall barn i kommunen (6-15 år).

Metode

Beregne antall elever som har deltatt på en DKS-produksjon i 2015.

Kilder

DKS-sekretariatet (Norsk kulturråd)

Vekting

Delindikatoren vektes med 12,5 % av kultur for barn-indikatoren og 1,25 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Av mulige DKS-data har vi valgt å inkludere kun denne delindikatoren. Dette fordi deltakelse på tilbudene er obligatoriske, slik at deltagelse henger tett sammen med tilbud.

For 100 %-kommunene har vi fordelt ut fylkeskommunale forestillinger innen musikk. 95 % av disse er organisert gjennom Rikskonsertenes skoleordning, som også besøker 100 %-kommuner.

I år gjelder rapporteringen kalenderåret 2015. Tidligere års rapportering har fulgt skoleåret.

7e Bredden i DKS-tilbudet

Mål

Indikerer bredden på DKS-tilbudet i kommunen.

Formel

Summen av rangeringer for (A/B)

der A= Antall elever som har deltatt på en DKS-produksjon i de enkelte sjangerne (film, kultur-arv, litteratur, musikk, scenekunst og visuell kunst) og B= Antall barn i kommunen (6-15 år).

Metode

Beregne bredden i DKS-tilbudet ved å summere opp rangeringene for størrelsen i DKS-tilbud i ulike sjangere.

Kilder

DKS-sekretariatet (Norsk kulturråd)

Vekting

Delindikatoren vektet med 1,25 % av kultur for barn-indikatoren og 12,5 % av Norsk kulturindeks.

Kategori 9: Sentrale tildelinger

9a Tildelinger over Statsbudsjettet og tildelinger fra Kulturrådet

Mål

Indikere verdsettingen sentrale kulturmyndigheter gjør av profesjonelt og halvprofesjonelt kulturarbeid i kommunene. Vurderingene og prioriteringene er basert på kunstnerisk kvalitet (særlig Kulturrådet) og samfunnsrelevans.

Formel

(A/B) der A= Antall kroner mottakere i en kommune mottar og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne størrelsen på de statlige tilskuddene til lokale kulturtiltak.

Kilder

Prop. 1 S (2015–2015), Kulturbudsjettet (regnskapstall for 2015), tildelinger over Kulturfondet.

Vekting

Delindikatoren vektes med 33 % av Sentrale tildelinger og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

En rekke sentrale tildelinger gis til tiltak som ikke er spesifikt stedbundne, eller som er stedbunden til en region eller et fylke. I denne delindikatoren har vi kun valgt å inkludere de tiltak som har særlig relevans for en (i noen tilfeller to) kommuner.

Fra kulturbudsjettet har vi manuelt gjennomgått alle tildelinger innenfor flere kapitler og plukket ut tiltak der aktiviteten er stedbunden.

9a fortsetter

Fra statsbudsjettet er følgende poster inkludert:

Kap. 320:

post 74: Tiltak under Norsk kulturråd.

post 78: Ymse faste tiltak

Kap. 322:

Post 78: Ymse faste tiltak

Kap. 323:

Post 70: Nasjonale institusjoner

Post 71: Region-/landsdelsinstitusjoner

Post 72: Knutepunktinstitusjoner

Post 78: Ymse faste tiltak

Kap. 326:

Post 72: Knutepunktinstitusjoner

Kap. 328:

Post 78: Ymse faste tiltak

Kap. 334:

Post 78: Ymse faste tiltak

Fra Norsk kulturfond har vi inkludert alle tildelinger innenfor følgende programområdene:

- Litteratur
 - NKF Litteraturfestivaler
- Musikk
 - NKF Arrangørstøtte musikk
 - NKF Bestillingsverk musikk
 - NKF Kirkemusikk
 - NKF Musikkfestivaler
- Tverrfaglig
 - NKF Aspirantordningen
 - NKF Gjesteoppholdsstøtte for arenaer
 - NKF Rom for kunst
- Scenekunst
 - NKF Arrangørstøtte scenekunst
 - NKF Regionale kompetansesentra for dans
- Visuell kunst
 - NKF Kunst og teknologi
 - NKF Utstyrstøtte fellesverksteder

9b Riksantikvaren

Mål

Indikere verdsettingen sentrale kulturvernmyndigheter gjør av kulturvernarbeid og kulturminnevernet i norske kommuner.

Formel

(A/B) der A= Antall kroner mottakere i en kommune mottar og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne størrelsen på tildelingene fra Riksantikvaren.

Kilder

Riksantikvaren.

Vekting

Delindikatoren vektet med 33 % av Sentrale tildelinger og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Tildelinger fra Riksantikvaren inkluderer tilskudd til tekniske / industrielle kulturminner og istandsetting (forvaltes av fylkeskommunene) samt tildelinger fra Norsk kulturminnefond.

9c Frifond

Mål

Indikere verdsettingen sentrale kulturmyndigheter gjør av demokratisk og frivillig aktivitet knyttet til musikk i lokalsamfunn. Vurderingene og prioriteringene er basert på kunstnerisk kvalitet og samfunnsrelevans.

Formel

(A/B) der A= Antall kroner mottakere i en kommune mottar og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne størrelsen på Frifond-midler til musikk og teater.

Kilder

Frifondtildelinger 2015, Norsk musikkråd og norsk teateråd.

Vekting

Delindikatoren vektet med 33 % av Sentrale tildelinger og 3,3 % av Norsk kulturindeks.

Kategori 10: Frivillighet

10a Tildelinger mva.-refusjon for frivillige organisasjoner

Mål

Indikere størrelsen på aktiviteten i den frivillige kultursektoren innfor den enkelte kommune.

Formel

(A/B) der A= Antall kroner mottakere i en kommune mottar og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne størrelsen på mva.-refusjonen. Denne er utledet av beregnede mva.-utgifter foreningene har i løpet av et år. Les mer om ordningen på nettsiden www.lottstift.no.

Kilder

Lotteri- og stiftelsestilsynet. Organisasjoner innen kunst og kulturfeltet (ICNPO-nr. 1100), lokalledd og enkeltstående organisasjoner.

Vekting

Delindikatoren vektes med 25 % av frivillighetsindikatoren og 2,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Vi har valgt å trekke ut organisasjoner innen kunst og kulturfeltet (ICNPO-nr. 1100). Vi har her trukket ut lokallagsledd hvor aktiviteten er knyttet til et sted. Denne utvalgsjobben er foretatt av Lotteri- og stiftelsestilsynet.

10b Antall medlemmer i korps

Mål

Indikere størrelsen på en sentral aktivitet innenfor det frivillige kulturlivet.

Formel

(A/B) x 1000 der A= Antall medlemmer i korps og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne hvor mange medlemmer korpsene i kommunen har.

Kilder

Medlemstall fra Norges Musikkorps Forbund samt medlemstall fra Korpsnett. Tall er hentet ut i juni 2016.

Vekting

Delindikatoren vektes med 15 % av frivillighetsindikatoren og 1,5 % av Norsk kulturindeks.

10c Antall medlemmer i kor

Mål

Indikere størrelsen på en sentral aktivitet innenfor det frivillige kulturlivet.

Formel

$(A/B) \times 1000$ der A= Antall medlemmer i kor og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne hvor mange medlemmer korene i kommunen har.

Kilder

Medlemstall fra Norges korforbund, Norsk sangerforbund, Norsk sangerforum, Ung i kor, samt KOSTRA tall for antall kormedlemmer i Den norske kirke. Tall er hentet ut i juni 2016.

Vekting

Delindikatoren vektes med 15 % av frivillighetsindikatoren og 1,5 % av Norsk kulturindeks.

Merknad

Medlemstall for Norsk Sangerforbund seg ikke framskaffe for 2015. Oversikten tar utgangspunkt i fjorårets medlemstall.

10d Antall medlemmer i husflidslag

Mål

Indikere størrelsen på en sentral organisasjon innenfor det frivillige kulturlivet.

Formel

$(A/B) \times 1000$ der A= Antall medlemmer i husflidslag og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne hvor mange medlemmer husflidslagene i kommunen har.

Kilder

Medlemstall fra Norges husflidslag. Tall er hentet ut i juni 2016.

Vekting

Delindikatoren vektes med 15 % av frivillighetsindikatoren og 1,5 % av Norsk kulturindeks.

10e Antall medlemmer i historielag

Mål

Indikere størrelsen på en sentral organisasjon innenfor det frivillige kulturlivet.

Formel

$(A/B) \times 1000$ der A= Antall medlemmer i historielag og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne hvor mange medlemmer historielagene i kommunen har.

Kilder

Medlemstall fra Landslaget for lokalhistorie. Tall er hentet ut i juni 2016.

Vekting

Delindikatoren vektes med 15 % av frivillighetsindikatoren og 1,5 % av Norsk kulturindeks.

10f Antall deltakere på voksenopplæringskurs

Mål

Indikere størrelsen på en sentral aktivitet innenfor det frivillige kulturlivet.

Formel

$(A/B) \times 1000$ der A= Antall deltakere på voksenopplæringskurs og B= Antall innbyggere.

Metode

Beregne hvor mange kursdeltakere studieforbundene innen kunst og kultur i kommunen har.

Kilder

Aktivitetstall fra Studieforbundet kultur og tradisjon samt Musikkens studieforbund.

Vekting

Delindikatoren vektes med 15 % av frivillighetsindikatoren og 1,5 % av Norsk kulturindeks.

Referanser

- Henningsen, E., Håkonsen, L. & Løyland, K., 2015. From institutions to events – structural change in Norwegian local cultural policy. *International Journal of Cultural Policy*, 1-20 Available from: <http://dx.doi.org/10.1080/10286632.2015.1056174>.
- Hughes, H.L., 1998. Theatre in London and the inter-relationship with tourism. *Tourism Management*, 19 (5), 445-452 Available from: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517798000417>.
- Plaza, B., 2006. The Return on Investment of the Guggenheim Museum Bilbao. *International Journal of Urban and Regional Research*, 30 (2), 452-467 Available from: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1468-2427.2006.00672.x>.
- Storm, H., 2015. Are cultural houses making places more attractive? *7th Nordic Conference on Cultural*
- Wagner, A., 1958. Three Extracts on Public Finance. In Musgrave, R.A. & Peacock, A.T. eds. *Classics in the Theory of Public Finance*. London: Palgrave Macmillan UK, 1-15.
- Werck, K., Heyndels, B. & Geys, B., 2007. The impact of 'central places' on spatial spending patterns: evidence from Flemish local government cultural expenditures. *Journal of Cultural Economics*, 32 (1), 35-58 Available from: <http://dx.doi.org/10.1007/s10824-007-9056-5>.